

Graham Moore

POSLEDNÍ
DNY NOCI

HISTORICKÝ ROMÁN

Poslední dny noci

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Graham Moore

Poslední dny noci – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Graham Moore

POSLEDNÍ
DNY NOCI

Poslední dny noci je historický román. Až na všeobecně známé osobnosti, události a lokality jsou všechna jména, postavy, místa a události zmíněné v příběhu produktem autorovy představivosti anebo jsou použita fiktivně.

Copyright © 2016 by Graham Moore

Translation © Eva Lee, 2018

Photos Cover © Romas_Photo/Shutterstock.com,

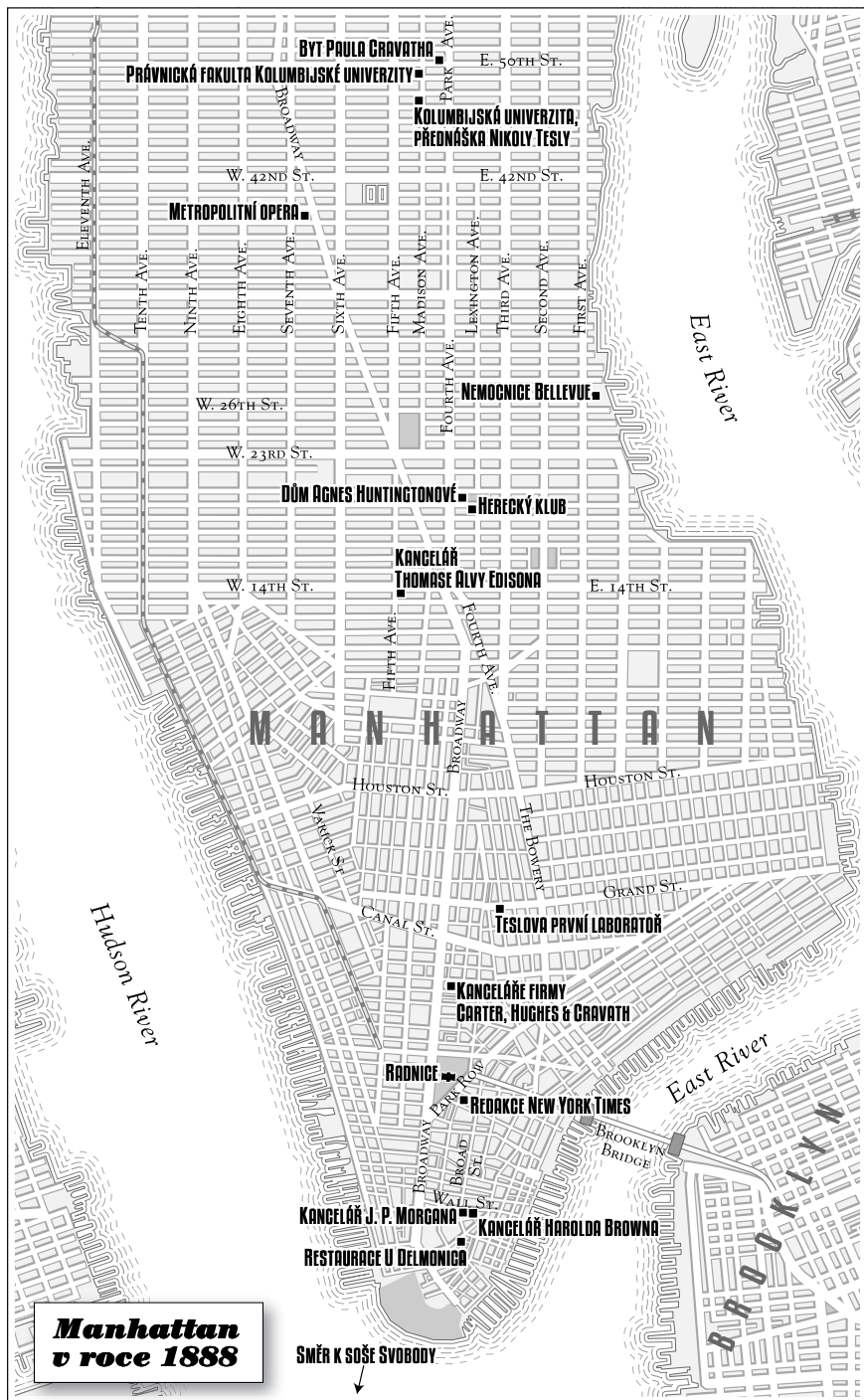
Harsanyi Andras/Shutterstock.com

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

ISBN tištěné verze 978-80-7597-231-6

ISBN e-knihy 978-80-7597-291-0 (1. zveřejnění, 2018)

PRO MÉHO DĚDEČKA, DR. CHARLIEHO STEINERA,
který ve mně probudil respekt k vědě,
když mě v devíti letech vzal na výlet do Bellových laboratoří.
Byl mi vzorem inteligentního, laskavého a slušného člověka.
K těmto kvalitám se snažím směřovat každý den svého života.

ČÁST I

OBLOUK

Copak nechápete, že Steve neví o technologiích zhora nic?
Je jen vynikající obchodník... Neví nic o technice a devadesát devět
procent věcí, které říká nebo si myslí, je chybných.

— *Bill Gates* —

KAPITOLA 1.

Poslední den noci

Lidé nevědí, co chtějí, dokud jim to neukážete.

— *Steve Jobs* —

11. května 1888

Toho dne, kdy se Paul měl poprvé setkat s Thomasem Alvou Edisonem, stal se svědkem uhoření muže přímo na bulváru Broadway.

Událo se to v pátek kolem oběda. Polední shon zrovna narůstal, když Paul vyšel ze své kanceláře na zalidněnou ulici. Na pozadí davu se jeho postava rýsovala přímo impozantně: sto devadesát centimetrů výšky, široká ramena, hladce oholená tvář. Byl oblečen do dlouhého kabátu s vestou a kravatou stejné barvy, jak se slušelo na mladého, duševně pracujícího muže z New Yorku. Vlasy rozdělené na levé straně dokonalou pěšinkou mu na čele začínají lehce ustupovat. Vypadá starší, než kolik mu je: dvacet šest let.

Paul se zařadil do davu proudícího po Broadwayi a zběžně si všiml mladého muže v uniformě Western Union, jak stoupá po

žebříku a chystá se rozmotávat dráty elektrického vedení, tlusté černé kabely, které v nedávné době začaly lemovat ulice města. Křížily se se staršími, tenčími telegrafními dráty a jarní vítr je zamotal do pevného chuchvalce. Muž od Western Union se snažil je rozmotat. Vypadal jako dítě ohromené klubkem obrovských tkaniček od bot.

Paul myslel na kávu. Ve finančním centru byl stále nováčkem. Nově příchozí byl i v kancelářích právnické firmy, pro kterou pracoval, ve třetím patře na adrese Broadway č. p. 346. Ještě se nerozhodl, která z místních kaváren mu nejlépe vyhovuje. Jedna byla na severní straně Walker Street. Na Baxter Street byla druhá, s pomalejší obsluhou, ale zato módnější, s kohoutem namalovaným na dveřích. Paul byl unavený. Bylo příjemné cítit na tvářích závan vzduchu. Od rána ještě nebyl venku, přespával v kanceláři.

Když uviděl první jiskru, neuvědomil si hned, co se děje. Zaměstnanec Western Union chytil jeden drát a zatáhl za něj. Paul uslyšel prasknutí – rychlý, nezvyklý zvuk – a muž se zachvěl. Později si Paul uvědomil, že uviděl záblesk, i když si v tom momentu nebyl jistý, o co šlo. Muž druhou rukou zašmátral pro oporu a chytil se jiného drátu. To, jak Paul záhy pochopil, byla fatální chyba. Vytvořil spojení. Stal se živým vodičem.

Pak se obě mužovy paže se škubáním rozzářily oranžovými jiskrami.

Na ulici muselo být toho rána snad dvě stě lidí a všichni se v jediné chvíli podívali na stejné místo. Finančníci předvádějící se ve svých kloboucích s širokou krempou; pomocníci burzovních obchodníků spěchající k Wall Street s tajnými zprávami; organizátorky společenských akcí v zelenomodrých sukních a barevně sladěných elegantních kabátcích; účetní na lovu sendvičů

k obědu; dámy v šatech od Douceta na vycházce z Washingtonova náměstí; místní politici těšící se na svou kachničku; řada koní táhnoucí po hrbolaté dlažbě drožky s tlustými koly. Broadway byla tepnou vyživující dolní část Manhattanu. Bohatství na celé zeměkouli doposud nevídané probublávalo ven právě z těchto ulic. V ranních novinách se Paul dočetl, že John Jacob Astor se právě stal oficiálně bohatším než anglická královna.

Oči všech se obrátily k muži na žebříku. Z úst mu vyšlehl modrý plamen. Od něj mu chytily vlasy. V mžiku na něm shořelo oblečení. Přepadl dopředu, rukama stále ještě spojený s dráty. Nohy mu plandaly kolem žebříku. Jeho tělo zaujalo pozici Krista na kříži. Modrý plamen znova vyšlehl z jeho úst a žár mu rozpustil kůži.

Nikdo zatím nevykřikl. Paul si stále ještě neuvědomoval, čeho je svědkem. Ve svém životě už nějaké násilí viděl. Vyrůstal na farmě v Tennessee. Smrt a umírání nebyly v kraji kolem řeky Cumberland ničím výjimečným. Ale ještě nikdy nebyl svědkem něčeho takového.

Křik se spustil za pár vteřin, které se zdály trvat věčnost, a v nichž začala mužova krev proudit na mladistvé kameloty stojící pod ním. Lidé s dusotem opouštěli místo nehody. Muži vráželi do žen. Kameloti probíhali davem bez jasného cíle, prostě jen upalovali pryč. V běhu si vytahovali z vlasů kousky seškvařeného masa.

Koně se vzpínali na zadních a vykopávali předníma nohama do vzduchu. Kopyta se míhala před tvářemi jejich panikařících majitelů. Paul stál přimrzlý na místě, dokud si nepovšiml chlapce, který spadl přímo pod kola drožky tažené dvěma koňmi. Koně se otráslí v otěžích, natáhli síly, a kola se už už blížila k chlapcovu

hrudníku. Paul si nebyl vědom toho, že by se rozhodoval, zda skočí – prostě se vrhl kupředu. Popadl hocha za rameno a vytáhl ho pryč ze silnice.

Rukávem svého kabátu chlapci očistil tvář od krve a špíny, ale dřív než se mohl přesvědčit, zda je zraněný, zmizel mu hoch z dosahu v davu lidí.

Paul se posadil u nedalekého telegrafního sloupu. Žaludek měl jako na vodě. Uvědomil si, že lapá po dechu a snažil se uklidnit a odpočinout si v prachu silnice.

Uběhlo deset minut, než se ozvalo zvonění zvonů, jež upozorňovalo na příjezd hasičů. Zásobník na vodu tažený třemi koňmi zaparkoval před místem toho hrozného neštěstí. Šest mužů v černých uniformách s knoflíky až ke krku zvedlo nevěřící zraky k nebi. Jeden se instinktivně natáhl pro parní hadici, ale ostatní jen v hrůze zírali vzhůru. Tohle se v ničem nepodobalo požárům, na které byli zvyklí. Tohle měla na svědomí elektřina. Tento temný div člověkem stvořeného blesku byl pro ně stejně tajemný a nepochopitelný jako starozákonní morové rány.

Paul seděl zkamenělý celých pětáctýřicet minut, po které zkoprnělí hasiči odstraňovali zčernalé tělo. Věnoval pozornost každému detailu této akce, ne aby si ji zapamatoval, ale aby zapomněl.

Paul byl advokát. A takto se jeho zatím jen krátká kariéra právníka podepsala na jeho mozku. Nejmenší detaily mu přinášely útěchu. Jeho strach ze smrti mohly zmírnit jen encyklopedické znalosti každíčkého detailu.

Paulova práce byla spřádat příběhy. Vyprávět historky. Jeho úkolem bylo očistit spolu nesouvisející události od plev a vytvořit z nich poslušnost. Jednotlivé obrazy tohoto rána – rutinní práce,

hloupá chyba, ruka hledající oporu, přeplněná ulice, jiskřící oheň, dítě poskvrněné od krve, krev kapající z bezvládného těla – by se daly poskládat do příběhu. Příběh, který má začátek, prostředek a konec. Příběhy dojdou k závěrům a zmizí. To je jejich kouzlo, tak zoufale potřebné. Paul si příběh tohoto dne sesumíruje ve své hlavě, pak jej může úhledně zabalit, odložit stranou a vrátit se k němu jen tehdy, bude-li to potřebovat. Správně poskládaný příběh bude chránit jeho mysl před hrůzou surových vzpomínek.

Paul věděl, že i pravdivý příběh je fikcí. Je naším nástrojem útěchy, kterým uspořádáváme chaotický svět v pochopitelný. Je to stroj našeho myšlení, kterým oddělujeme zrno pocitů od plev smyslového vnímání. Svět přetéká incidenty, je naplněn příběhy. V našich příbězích většinu z nich ignorujeme, dokud se nedostaví jasný důvod a motivace je použít. Každý příběh je vynálezem, kusem technologie podobným tomu, který dnešního rána seškvařil kůži na těle onoho mladého muže. Dobrý příběh se dá použít ke stejné nebezpečnému účelu.

Jako advokát vyprávěl Paul příběhy morálky. V nich existovali jen ublížení a ubližující. Oběti pomluvy a lháři. Podvedení a zloději. Paul pečlivě vykresloval tyto postavy, dokud poctivost jeho klienta – žalujícího či žalovaného – nebyla naprosto zřetelná. Posláním advokáta nebylo stanovit fakta; jeho úkolem bylo z nich vystavět příběh nevyhnutelně vedoucí k morálnímu závěru. To byl účel Paulových příběhů: předložit takový pohled na svět, který nelze odmítnout. A potom může příběh zmizet, jakmile je svět uspořádán a odměna spravedlivě zasloužena. Smělý začátek, napínavý prostředek a uspokojivý konec, jedna poslední zápleтка snad a pak... zmizet. Příběh zapsaný do katalogu a schovaný do krabice, uskladněný pro případ potřeby.

Paul si jen potřeboval povyprávět v duchu dnešní příběh, aby ho mohl odložit. Znova a znova se vrátit k obrazům ve své mysli. Spása v opakování.

Brzy se ukázalo, že hořící tělo na nebi nad Broadwayí bylo pouze druhou nejděsivější věcí, kterou měl Paul Cravath toho dne zažít.

Později večer – když jeho sekretářka odešla do svého bytu v Yorkville, když se jeho starší partneři odebrali do svých třípatrových domů v horní části Páté Avenue, a dlouho poté, co i Paul měl odejít do své garsonky na Padesáté ulici, avšak místo toho čmáral na papír poznámky svým plnicím perem značky Waterman, až se mu na pravém prostředníku udělal puchýř – mu poslíček přinesl do kanceláře telegram.

„Potřebujeme Vaši okamžitou přítomnost,“ psalo se ve zprávě. „Spousta věcí k prodiskutování v největší důvěře.“

Podepsán „T. Edison“.

KAPITOLA 2.

Čaroděj z Menlo Parku

K čertu, žádná pravidla neexistují –
snažíme se k něčemu dopracovat.

— *Thomas Edison, měsíčník Harper's Magazine, září 1932* —

Paul sáhl po svém saku a upravil si kravatu, než se vydal ke dveřím. Už skoro půl roku se zabýval pří proti Thomasi Edisonovi, avšak stále ještě se s tímto proslulým vynálezcem nesetkal.

Edison se o nehodě musel doslechnout. Muž, který zemřel po zásahu elektřinou na veřejnosti na ulici tohoto města. Edison se určitě připraví, aby uměl správně reagovat. Ale co může chtít od Paula?

Před odchodem Paul vyňal ze šuplíku složku a několik dokumentů z ní si dal do vnitřní kapsy svého vlněného pláště. Ať už Edison plánuje cokoli, Paul bude mít také v zásobě jedno překvapení.

Broadway byla v pozdních večerních hodinách potemnělá. Ulici osvětlovalo jen pár plynových lamp, z nichž padala na kočičí hlavy nažloutlá mdlá záře. V dáli jasně žhnulo jiné místo. Wall

Street odsud směrem k jihu stála jako tvrz jasného elektrického světla uprostřed ponurého, zakouřeného Manhattanu.

Paul se obrátil na sever do temnoty a rychlým gestem si přivolal drožku.

„Pátá Avenue číslo 65,“ řekl drožkáři. Laboratoře Edisonovy společnosti General Electric zůstávaly v New Jersey, ovšem hlavní stan si otevřeli na mnohem lepší adrese.

Drožkář se otočil, aby si Paula prohlédl. „Jdete navštívit Čaroděje?“

„Nevěřím, že by mu jeho matka dala takovéhle jméno.“

„Jeho matka už dávno umřela,“ odpověděl drožkář. „To nevíte?“

Paula nepřestávalo udivovat, jak se z Edisonova příběhu postupně stával mýtus. Za méně než deset let, co byl veřejně činný, se Edisonovi podařilo udělat ze sebe v technice stejnou legendu, jakou byl Johnny Appleseed v ovocnářství. Bylo to k zlosti, ale člověk musel ocenit šikovnost, s jakou se mu to povedlo.

„Je to jen člověk,“ řekl Paul. „Ať už o něm bulvární noviny píšou cokoliv.“

„Dokáže dělat zázraky. Blesk v lahvi. Hlasy v měděném drátu. Kterýpak člověk tohle dokáže?“

„Bohatý.“

Koně je poklusem nesli po Broadwayi kolem tichého Houstonu a moderních řadových domů na Čtrnácté ulici. Ostrov se topil v temnotě, dokud nezatočili na Pátou Avenue. Náhle uviděli elektrické lampy osvětlující celou širokou třídu. Většina newyorských ulic byla v noci osvětlena svítiplynem, tedy tím třepotavým světlem, které městu sloužilo už nějakých sto let. Až v poslední době se pár bohatých majitelů firem rozhodlo, že si

nechají na své budovy namontovat nové elektrické žárovky. Na několika ulicích se teď nacházelo devadesát devět procent elektřiny celých Spojených států a jejich jména byla všem známá: Wall Street, Madison Street, Třicátá čtvrtá ulice. Každý den se tyto bloky dále rozjasňovaly, jak se další budovy připojovaly k proudu. Kabele natažené kolem budov vytvářely z bloků pevnosti. Paul se podíval vzhůru po Páté Avenue a viděl, jak práce postupují.

A přece, pokud bude ve své činnosti úspěšný, uvidí, jak se Edisonovo světelné království zřítí k zemi.

Paul vstoupil do čísla 65 na Páté Avenue v jedenáct hodin večer. Ohromní muži se zbraněmi uvolněně postávali za okny. Necítili potřebu zaujmout agresivní postoj. Jen velmi hloupý člověk by vstupoval do této budovy beze strachu.

U centrálního schodiště uprostřed budovy čekal na Paula vousatý muž ve středním věku. Aniž by se usmál, natáhl k němu ruku: „Charles Batchelor.“

„Vím, kdo jste,“ řekl Paul. Batchelor byl Edisonova pravá ruka: vedoucí jeho laboratoře a taky muž na špinavou práci. Když Edison potřeboval někoho, komu by nevadilo zašpinit si trochu ruce, Batchelor si už vyhrnoval rukávy. Podle novinářů byli nerozlučná dvojka. Ovšem na rozdíl od svého zaměstnavatele Batchelor nedával rozhovory. Jeho tvář se nikdy neobjevila na titulních stránkách novin vedle Edisonovy.

„Už na vás čeká,“ byla jediná věc, kterou Batchelor řekl, a vedl Paula po schodech nahoru. Edisonova soukromá kancelář byla ve čtvrtém patře. Batchelor otevřel dvojité dubové dveře a uvedl Paula dovnitř, než tiše odplul zpět ke vchodu. Jako by se stal neviditelným, když před sebou neměl další úkoly.

Kancelář byla bohatě zdobená. Židle potažené španělskou kůží. Leštěný mahagonový stůl pokrytý elektrickými přístroji. Skládací lůžko uklizené ve vzdáleném rohu místnosti. Říkalo se, že Edison spí každý den jen tři hodiny. Jako u většiny věcí, které se o Edisonovi říkaly, ani u této si Paul nebyl jistý, jestli jí může věřit.

Na zdech pokrytých vzorovanými tapetami visely na každém metru nádherné elektrické lampy ve tvaru růže. A panebože, jak jen byly jasné.

Paul se podíval na svoje ruce. Uvědomil si, že je vlastně ještě nikdy neviděl ve svitu elektrického světla. Viděl pod svou kůží modré žíly. Pihy, dolíčky po neštovicích, jizvy, špína a všechny možné ošklivé záhyby, které se člověku vytvoří na těle, než dosáhne věku šestadvaceti let. Prostředníček, který vždy cukáním prozradí jeho nervozitu. Paul měl pocit, že jsou zde nová nejen ta světla, ale i on sám. Jiskra na žhavicím vláknu v něm odhalila něco, o čem ani netušil, že by v sobě mohl mít.

Za širokým mahagonovým stolem seděl s doutníkem Thomas Alva Edison.

Vypadal lépe, než Paul očekával; byl štíhlejší, než jak působil na fotografiích, a mohl se pochlubit širokou čelistí muže ze středo-západu. I když mu bylo přes čtyřicet, vlasy měl neupravené jako školák. Jiný muž by kvůli tomu vypadal jako stařec. Edison však díky tomu působil jako člověk, který má na práci mnohem důležitější věci. V ostrém světle Paul rozeznával i to, že jeho oči mají šedou barvu.

„Dobrý večer.“

„Proč jsem tady, pane Edisoně?“

„Přímo k věci. To se mi u právníka líbí.“

„Já nejsem váš právník.“

Edison zvědavě pozvedl obočí a poslal přes stůl list papíru. Paul zaváhal, než přikročil blíže. Nechtěl ustupovat ze svých pozic. Zároveň ho zajímalo, co mu Edison chce ukázat.

Šlo o předběžnou verzi titulní stránky deníku *The New York Times*. NAŠEL SMRT V DRÁTECH, hlásal titulek. PŘÍŠERNÉ PŘEDSTAVENÍ – ZAMĚSTNANEC UGRILOVÁN VE ZMĚTI KABELŮ. Ve sloupci pod titulkem hlavní text vzrušeně varoval před nebezpečími elektrické energie. Reportéři zpochybňovali, zda je bezpečné, aby kabely vedoucí surovou a nedostatečně pochopenou energii ovládly celé město.

„To jsou zítřejší noviny,“ řekl Paul. „Jak jste k tomu přišel?“

Edison ignoroval jeho otázku. „Ta vaše firmička, jakže se jmenuje? Máte kanceláře kousek odtud, že ano?“

„Byl jsem u toho.“

„Opravdu?“

„Viděl jsem, jak ten muž vzplanul, a taky jak hasiči vyprošťovali jeho tělo z drátů. Ale kabely na dolní Broadwayi nejsou vaše. A nejsou ani mého klienta. Patří společnosti U. S. Illuminating. A jelikož nejsem advokát pana Lynche, díky bohu, tato věc se vůbec netýká mě ani vaší pře s Georgem Westinghousem.“

„Opravdu tomu věříte?“

„Co po mně chcete?“

Edison udělal přestávku, než zase začal mluvit. „Pane Cravathe, nevím, jestli jste si všiml, ale zuří nám tady válka. Během několika následujících let někdo vybuduje elektrickou soustavu, která přinese světlo celé zemi. Mohl bych to být já. Mohl by to být pan Westinghouse. Ale po dnešku to určitě nebude pan Lynch. Novináři ho do rána rozcupují na kousky.“

„To zní jako dobrá zpráva pro mého klienta.“

Edison odklepl popel z doutníku na zlatý popelník.

„V uplynulém roce,“ řekl, „jsem měl mnoho oponentů, kterým jsem mohl věnovat svou pozornost. Po dnešku budu mít pouze jednoho. Vašeho klienta. Vyhraju buď já, nebo vyhraje pan Westinghouse. Je to zcela prosté. Moje firma je desetkrát větší než jeho. S výrobou této technologie jsme sedm let napřed. J. P. Morgan nám přislíbil pro naši expanzi bezedné zdroje. A já... Co vám mám povídat. Však mě dobře znáte.“

Edison dlouze potáhl z doutníku a vypustil do vzduchu velký oblak kouře. „Zavolal jsem vás sem, abych se vás zeptal na tohle: opravdu si myslíte, že máte šanci vyhrát?“

Díval se na Paula pohledem rasa, jenž si prohlíží křížence, kterého se chystá utratit.

„Pane Cravathe, já jsem vynalezl žárovku. Pan Westinghouse ne. Takže já ho žalobou připravím o všechno, co má. Je to bohatý člověk a vy se právě chystáte rozházet jeho jmění na účast v zápase, který už jsem dávno vyhrál. Až tohle celé skončí, budu majitelem Westinghousovy firmy. I vaši právnícké kanceláře. Takže to zastavte. Tudy vede hranice. Kdokoliv se mi postaví do cesty, neujde újmě. Pro vaše dobro vás žádám, abyste to nedělal.“

V koutcích šedivých Edisonových očí byla zvláštní vráska. Paul si jí dlouho vůbec nevšiml. Thomas Alva Edison na něj hleděl se... starostlivě.

To Paula rozzuřilo.

„Jsem rád, že jste mě sem dnes pozval,“ řekl. „Ušetřil jste mi práci s objednáváním se k návštěvě.“

„Aha? A o čem jste se mnou chtěl mluvit?“

„Chtěl jsem vám přinést špatné zprávy. Chystá se na vás žaloba.“

„Vážně?“ řekl Edison a ústa se mu neznatelně zvlnila v úsměvu. „A od koho?“

„Od George Westinghouse.“

„Ale milý hochu, nepopletl jste to trochu?“

„Budeme vás žalovat.“

Edison se zasmál. „A za co?“

„Za porušení *našeho* patentu na žárovku.“

„Žárovku jsem vynalezl já.“

„Podle patentového úřadu. Ovšem... copak před vámi neexistovaly žádné patenty na žárovku? Nikdo jiný se neucházel o patent na podobný vynález?“

Edison rychle pochopil, nač Paul naráží. „Sawyer a Man? To je snad vtip! Jejich návrhy byly na míle vzdálené mému. Pokud mě chtějí žalovat, ať si poslouží.“

„Obávám se, že nemohou. Protože už své patenty nevlastní.“ Paul zvedl dokumenty, které si vložil do kapsy před odchodem z kanceláře, a poslal je Edisonovi přes mahagonový stůl. „Vlastníme je my.“

Edison si prohlédl papíry, které měl před sebou. Jeho prsty vytukávaly do tlusté desky stolu svižnou skladbu, zatímco se seznamoval s oznámením, že Westinghouseova elektrická společnost vstoupila do licenčního ujednání s pány Williamem Sawyerem a Albonem Manem. Westinghouse byl teď výhradním vlastníkem práv na výrobu, prodej a distribuci elektrických lamp s použitím návrhu patentovaného výše uvedenými pány.

„To je neobyčejně chytrý krok, pane Cravathe,“ řekl nakonec Edison. „Opravdu. Je mi jasné, proč vás má George tak rád.“

Familiární zmínka Westinghouseova křestního jména byla dobře promyšlená. Edison poslal dokumenty zpět přes stůl. Než

zase promluvil, opřel se do svého hlubokého křesla. „Trochu jsem si vás proklepl. Snad vám to nebude vadit.“

„Nemyslím si, že by se o mně dalo nalézt hodně informací.“

„Před dvěma lety jste promoval s nejlepším prospěchem v ročníku na Columbia Law School. Hned po promoci vám Walter Carter osobně nabídl stáž. Nesmírně působivé. Za rok a půl Carter odchází a vy jej následujete do nové firmy. Stáváte se okamžitě partnerem. V šestadvaceti letech.“

„Jsem předčasně vyspělý.“

„Jste ambiciózní. Před půl rokem jste byl mladším partnerem v nové firmě. Nikdy jste nikoho nezastupoval u soudu. A pak, z nějakého důvodu, se vám podařilo získat klienta: pana George Westinghouse, člověka, kterého jsem zažaloval o víc peněz, než uvidíte vy, vaše děti a vaše vnoučata za celý váš nudný život.“

„Pan Westinghouse má čuch na talent.“

„Jste jen dítětem, které se stalo hlavním advokátem v největším patentovém sporu, který tato země kdy spatřila.“

„To, co dělám, umím velmi dobře.“

Edisonův smích hluboce zarachotil místností. „Ale, prosím vás, pane Cravathe. Nikdo není *dost* dobrý. Jak jste George přesvědčil, aby vás najal?“

„Pane Edison,“ zeptal se Paul, „proč předstíráte, že jsem vás ohromil?“

„Proč si myslíte, že můj obdiv není opravdový?“

„Protože stojím ve čtvrtém patře budovy na Páté Avenue v kanceláři nejúspěšnějšího vynálezce v historii církevní i světské, jenž zaregistroval svůj první patent v jednadvaceti a vydělal první milion před třicítkou, jehož každý výrok je tištěn velikostí 38 bodů na titulní stránce *The New York Times*, jakoby byl sa-

motná Delfská věštírna, a o němž si prezident Spojených států – jakož i většina občanů – upřímně myslí, že je čaroděj, jehož jméno vzbuzuje úžas v srdci každého dítěte, a strach v srdci každého bankéře na Wall Street; a tento muž o *mně* říká, že jsem ambiciózní.“

Edison klidně přikývl. Potom se poprvé za večer otočil ke svému společníku stojícímu u dveří. „Pane Batchelore, byl byste tak laskav a mohl mi přinést ty složky z Maryannina stolu?“

Batchelor se vrátil se stohem dokumentů vysokým téměř jeden metr.

„Tady na stůl by to bylo výtečné, děkuji,“ řekl Edison. „Takže, pane Cravathe, nemusím vám jistě vysvětlovat, že tohle všechno jsou žaloby.“

„A velký počet, když se na ně tak dívám,“ řekl Paul a jen zběžně si prohlédl některé dokumenty.

„Tři sta deset,“ řekl Edison. „Je tam, pokud vím, v téhle hromadě tři sta deset žalob. A všechny jsou na pobočky Westinghousových firem.“

„Tři sta dvanáct,“ opravil ho Batchelor. „Dnes večer jsme podali Rhode Island a Maine.“

„Správně. Tři sta dvanáct. Čili, nežaluji jen vás. Žaluji všechny, s nimiž obchodujete. Žaluji všechny, s nimiž jste *kdy* obchodovali. Každou pobočku společnosti Westinghouse, každého místního nebo celostátního výrobce, každou továrnu, každé oddělení prodeje. Pochopte, nemusím vyhrát ve všech těchto sporech. Dokonce ani ve většině. Stačí mi, když vyhraju v jednom. Chcete mě zažalovat? Tak hodně štěstí. Protože nebude stačit, když mě porazíte v jednom sporu. Budete mě muset porazit ve třech stech desíti – pardon, třech stech dvanácti – sporech. Do jednoho.“

Edison přeběhl prsty přes mahagonovou desku kolem tajemných skříněk, zatavených skleněných baněk a plátků mědi až k černému tlačítku na druhém konci stolu.

„Líbí se vám ten výhled?“ Edison se otočil k oknům. Za nimi se z oceánu zvedala spodní část Manhattanu. Město se třpytilo v záři hořícího petroleje a svítiplynu s občasným výrazným zábleskem z elektrické žárovky. „Je odsud vidět Socha.“

Opravdu tam byla: Paní Svoboda, na tu dálku z Bedloe's Island sotva viditelná. Paul si vzpomněl na své první návštěvy New Yorku, když ještě paže sochy byla vystavená v Madison Square Parku, než město sesbíralo dostatek peněz k jejímu dostavění. Paul si s přáteli dělal piknik ve stínu obřího předloktí.

Světlo na soše vypadalo z dálky tlumeně. Nebylo však pochyb o jeho zdroji: elektřina. Světlo v pochodni se vyrábělo v generátoru na Pearl Street, na jejíž jižním cípu ostrova. Byl to Edisonův generátor. Bylo to Edisonovo světlo.

„V poslední době nás stanice na Pearl Street trochu zlobí,“ řekl Edison. „Je nějaká vrtkavá.“ Ťuknul na černé tlačítko.

Náhle světlo v pochodni zhaslo. Stačilo, aby Thomas Alva Edison jednou klepnul prstem na černý knoflík ve své kanceláři, a pochodeň na soše Svobody, vzdálená osm kilometrů, potemněla.

„Elektřina může být tak nejistá. Plyn byl předvídatelný. Vezmete hromadu uhlí. Zahřejete, přefiltrujete, stlačíte, vezmete zápalku a voilà – objeví se plamen, který osvítl místnost. Elektřina je složitější. Tolik různých žárovek – rozdílných vláken, krytů, generátorů, vakuum. Jedna porucha a všichni jsme vrženi zpět do temnoty. A přesto začíná být starý systém překonaný. Na jeho místo přichází nový. Jakmile se stane stabilnějším – jak-

mile se zdokonalí a stane se všudypřítomný –, už nebude cesty zpět. Víte, že mám zprávy z policie o tom, že mizí všechny druhy děsivých zločinů na veřejných místech, když se tam rozsvítí moje světla? Požehnaný mým jasnem, nemusí se pracující člověk nadále omezovat zapadajícím sluncem. Továrny zdvojnásobí produkci. Ztratí se rozdíl mezi půlnocí a polednem. Noc našich předků končí. Elektrické světlo je naše budoucnost. Člověk, který je ovládá, nenabude pouze nepředstavitelného bohatství. Nebude jen určovat směr v politice. Nebude pouze ovládat Wall Street, Washington, novinové či telegrafní společnosti nebo miliony elektrických přístrojů, které si dnes ještě ani nedovedeme představit. Ne, ne, ne. Člověk, který ovládne elektřinu, bude ovládat slunce na nebi.“ S těmito slovy Thomas Alva Edison znova zmáčkl černé tlačítko a pochodeň na soše Svobody se opět rozzářila.

„Otázka, kterou byste se měl zabývat,“ řekl, když se zase opřel do svého křesla, „není, jak daleko jsem schopen zajít, abych vyhrál. Otázka zní, jak daleko půjdete vy, než prohrajete.“

Dobrého advokáta není snadné vylekat. Výborný advokát se vůbec nebojí. Když se však Paul díval na nádheru vzdálené sochy Svobody, na temné přístroje na Edisonově stole, na tři sta dvanáct žalob, v nichž bude muset zvítězit, na bledou tvář muže, který jediným pohybem prstu dokázal to, co si generace Newtonů, Hooků a Franklinů nedokázaly ani představit, pocítil strach. Protože v tom momentu uviděl, v čem spočívá opravdová moc.

Potřeba. Moc je potřeba tak silná, že nic na světě nemůže člověku zamezit, aby ji naplnil. S tak silnou potřebou nebylo vítězství otázkou vůle. Bylo otázkou času. A Thomas Alva Edison potřeboval vyhrát víc než kterýkoliv člověk, kterého Paul kdy potkal.

Všechny příběhy v sobě skrývají lásku. Paul si pamatoval, že to řekl někdo slavný. Ani Thomas Alva Edison nebude výjimkou. Každému se dostane toho, co miluje. Tragédií některých není to, že se na ně nedostane, ale že si začnou myslet, že měli milovat něco jiného.

„Pokud si myslíte, že mě můžete zastavit,“ řekl Edison jemně, „zkuste si to. Ale budete se o to pokoušet v temnotě.“

KAPITOLA 3.

Zázračné děti

Je nezbytné, abyste byli mírně nevyužití, pokud chcete vykonat něco významného.

— *James Watson, jeden z objevitelů DNA* —

Před rokem byl Paul horlivé zázračné dítě s pozicí, po které prahl téměř každý v newyorském právnickém světě, ale bez jediného klienta.

Na jaře šestaosmdesátého roku, pár týdnů před promocí na Právnické fakultě Kolumbijské univerzity, Paula osobně najal ctihodný Walter Carter. Paul přijal úřednické místo ve firmě Carter, Hornblower & Byrne, aby byl koncipientem u pana Cartera osobně. Pokud ve městě existoval student práv, který by netoužil po takovém místě, Paul ho určitě nepotkal.

Právě proto měl pocit, že mu celý svět padá na hlavu, když se jen o několik měsíců později firma začala rozpadat. Carter s Byrnem spolu náhle přestali mluvit. Paul nikdy nepochopil, v čem spočívala podstata jejich sporu; tehdy na tom už nezáleželo. Rozešli se do jiných firem a Paul se musel rozhodnout pro jednu stranu.

Byrne si nechal firmu s většinou klientů a fakticky s veškerou prestiží. Kdyby se Paul rozhodl jít s Byrnem, byl by teď úředníkem v bezpochyby nejznámější firmě ve městě.

Naproti tomu Carterova nová společnost měla být jen podnikem dvou mužů. Tří, kdyby se k nim přidal Paul. Carter se spojil s nepříliš zkušeným právníkem jménem Charles Hughes, který byl vlastně ještě mladší než Paul a také zasnoubený s Carterovou dcerou. Jejich rodinná firma neměla mít koncipienty. Nemohla se chlubit klienty zvučných jmen. Její jedinou devizou mělo být Carterovo jméno, které v poslední době utrpělo rozchodem s Byrnem.

Přesto, jelikož nová firma byla tak malá, Carter mohl Paulovi nabídnout něco, co Byrne nemohl: partnerství. Carterova nabídka byla víc než velkorysá – 60/24/16, přičemž Paulovi by připadl minoritní podíl. V žádné jiné firmě na světě by ovšem neměl Paul své jméno na dveřích.

Chtěl Paul být koncipientem u Byrna? Nebo partnerem u Cartera?

Firma pod jménem Carter, Hughes & Cravath začala fungovat 1. ledna 1888.

V prvních dnech se stalo prvořadým úkolem přilákat klienty. Carter se snažil vytěžit maximum ze svých obchodních kontaktů předchozích desítek let. Hughes přinášel užitek svou účastí v nepříliš důležitém, leč dlouho trvajícím sporu, jenž se týkal železnice mezi městy Rome, Watertown a Ogdensburg. Ale Paul měl k ruce jen hrstku spolužáků ze školy a slušnou elokvenci. Koncem šestého týdne, kdy se mu nepodařilo přinést firmě ani dolar, Paul pocítil, že nad jeho sebevědomím začíná vítězit zklamání. Každá

hodina, kterou strávil o samotě u pracovního stolu, v tichu své neužitečnosti, ho usvědčovala z podvodu.

Od svých bývalých spolužáků se nedočkal pomoci ani pochopení. „No jistě, to je typický Paul,“ říkali, když se za nimi stavil do klubu na sklenku skotské. „Musí to být strašně těžké, dostat vždycky všechno, co si přeješ.“

A vlastně tomu tak bylo. Jenže jak jim objasnit nároky a stres místa, kvůli kterému by oni rádi zapáchli jeden druhému kudlu do zad? Chtěli to, co měl on. Říci člověku, který mu závidí jeho úspěch, že onen úspěch není tím, v co doufal, ale že se namísto toho stal jen sérií stále náročnějších tlaků a obav, by znamenalo rozbít mu jeho sny. Odmítnout jeho ambice slovy, která by chybně považoval za falešnou skromnost.

Paul vždycky chtěl být zázračným dítětem. Netušil však, že zázračné děti se dětmi necítí; cítí se staří. Mají pocit, že mají život za sebou, a to ve chvíli, kdy jim jiní říkají, že jsou v plném květu. Když někdo vyzdvihuje jejich předčasnou zralost nebo mladickou vynalézavost, nepřipustí si chválu, protože v hloubi duše vědí, že jsou tu od dávnověku, ba začínají zahnívat. Až později, po letech úspěchů přinášejících osvobození od nejistoty, se jim dostane informace, že už nejsou zázračnými dětmi, ale jen vynikajícími úspěšnými jedinci. Tehdy se přikrčí, protože pochopí, teprve s odcházejícím dětstvím, že opravdu byli zázračnými dětmi.

Paul si někdy tajně přál, aby byl zase jen koncipientem.

A pak, zcela nečekaně, dostal pozvánku na večeři do usedlosti George Westinghouse.

Ukázalo se, že Paulův vzdálený strýc Caleb dostal před lety práci ve Westinghousově pobočce v Ohio. Když Caleb jednou za-

slechl výše postaveného zaměstnance společnosti, jak si stěžuje na nepříliš tvořivé právní zástupce, napadlo ho udělat návrh. Měl v New Yorku synovce. Vynikající mladý muž, vysvětlil Caleb. Úplné zázračné dítě – ve věku neuvěřitelných šestadvaceti let se stal společníkem ve firmě váženého pana Waltera Cartera. Pan Westinghouse by s ním měl poobědvat. Tenhle mladík by mohl mít nějaké dobré nápady.

Když Caleb Paulovi po jeho otci vzkázal, že ho doporučil do služeb Westinghouseovy elektrické společnosti, cítil se Paul trochu trapně. Na něco takového se mu až bolestně nedostávalo kvalifikace. Dokázal si vcelku snadno představit zdvořilé odmítnutí, kterým Westinghouse musel reagovat na zmínku o jeho jméně.

Paul dokonce tehdy napsal otci, aby mu objasnil, že ačkoliv byla podpora ze strany rodiny dobře míněná, byla také lehce naivní. Mluvíme o New Yorku, ne o Tennessee. Erastus Cravath odpověděl krátkým dopisem, do kterého napsal jen dva verše z Přísloví a připomínku vřelého objetí Ježíše Krista. Nebylo to poprvé v jejich korespondenci, kdy měl Paul pocit, že jeho otec vůbec nechápe hloubku vod, v nichž Paul plave.

Přesto za dva týdny Paula překvapil dopis. „Pan George Westinghouse z Pittsburghu v Pensylvánii Vás žádá, abyste mu zítra při večeři dopřál potěšení své společnosti.“

Do Pittsburghu jel Paul poprvé v životě první třídou. Celý den držel svůj jediný ucházející smoking na klíně. Měl totiž ohromný strach z toho, že se mu zmuchlá sako, tak pečlivě vyžehlené předchozího večera. Neměl žádné jiné. Na právnické fakultě se naučil jedné věci: když se vám podaří uchovat večerní sako bez poskvrny, můžete ho nosit na všechny formální večere, aniž by si kdokoliv všiml, že vlastníte jen tohle jediné.

Na pittsburském nádraží Union Station Paula uvedli do *Glen Eyre*, což byl Westinghousův soukromý vlak. Vezl Paula – a nikoho jiného – skoro deset kilometrů do Homewoodu, na předměstí, v němž si Westinghouse postavil z bílých cihel svou rodinnou vilu. *Člověku, který navrhuje vlaky*, říkal si Paul, *dají vlastní lokomotivu*. Westinghouse má svou vlastní *trat'*.

Večeře začínala v šestnáct hodin. Několik inženýrů z Westinghousových laboratoří, hostující profesor z Yale, nějaké velké ryby od železnice, německý finančník, jehož jméno Paul nebyl schopen pochytit. Marguerite Westinghouseová je usadila ke stolu prostřenému sèvreským porcelánem a stříbrnými příbory, zatímco její manžel servíroval zálivku na salát. Marguerite vysvětlovala, že to byl Georgův zvyk – ani kdyby najala armádu profesionálních kuchařek, neodradilo by ho to od přípravy zálivky podle receptu jeho matky. Dvacet let jsou svoji a ona ani jednou nedostala šanci udělat mu salát. Margueritin úsměv prozrazoval, že šlo o často opakovaný rituál, který ji stále nepřestal bavit.

George Westinghouse pozdravil Paula pevným stiskem ruky a dlouhým pohledem do očí. Poté ho úplně ignoroval. Westinghouseova osoba vzbuzovala respekt. Měl postavu medvěda, bujně licousy a obrovský prošedivělý knír, který mu zakrýval nejen horní, ale i většinu spodního rtu. Byl o pár centimetrů menší než Paul, nicméně když stáli vedle sebe, cítil se Paul zakrnělý.

U stolu se konverzovalo o technických věcech. Paul se záhy přestal snažit sledovat, o čem se mluví. Muži od železnice se s Westinghouseem znali od sedmdesátých let, kdy se všichni stali milionáři. Vyptávali se donekonečna na vzduchové brzdy. Jeden z nich se dokonce snažil zatáhnout do debaty i Paula.

„Jestlipak souhlasíte s předpokladem pana Jenson, pane Cravathe?“

„Jistě bych souhlasil, kdybych jen trochu rozuměl tomu, co tohle všechno znamená,“ řekl Paul a doufal, že se mu podařilo odpověď podat s vtipnou nonšalancí. „Bohužel jsem na přírodní vědy ve škole chyběl. A na matematiku stejně tak.“

Pohled na Westinghousův obličej na druhém konci stolu Paula přesvědčil o tom, že vtip nebyla správná taktika.

„Konec matematického vzdělání bude koncem celé země,“ prohlásil vynálezce. „Generace mladých mužů, která nikdy neslyšela o diferenciálním počtu, natož aby zvládla okamžitou změnu hodnoty veličiny. Co kdy vy a vám podobní vynaleznete?“

„Tedy, asi nic,“ odpověděl Paul. „Ale pokud vy a vám podobní budete vynalézat, my se postaráme o boj za vaše práva u soudu.“

Westinghouse pokrčil rameny. Obrátil svou pozornost opět na zakysanou smetanu, která zdobila jeho polévku z pečené dýně.

A tím se uzavřely Paulovy příspěvky do debaty. Měl jedinečnou šanci ohromit Westinghouse a takhle ji projel. Paul se rozhodl utopit pocit trapnosti v Bordeaux. Kdo ví, jestli ještě bude mít někdy možnost ochutnat takhle drahé víno.

Jeho melancholickou oddanost sklenici vína vyrušila náhodná profesorova poznámka. Jen pár slov, která zaslechl přes dlouhý stůl. Něco o fakultě fyziky na Yaleově univerzitě. Reptání na nového doktoranda. Obvyklé mrzuté akademické pomluvy... kdyby nebylo jednoho slova. „Negr na fakultě fyziky?“ pronesl profesor a utrápeně zakroutil hlavou. „Jedna věc je, že jich pár u nás studuje. Ale učit? A ještě k tomu přírodní vědy?“

„Chtěl byste, aby učil někde jinde?“ Paul si uvědomil příliš pozdě, že pronesl tuto větu hodně nahlas.

„Promiňte?“ řekl profesor, zjevně překvapen.

„Tedy... já...“ koktal Paul. Bylo by šílené pokračovat, a navíc i neomalené. Nicméně víno zavinilo, že pokračoval. „Asi byste si přál, aby učil fyziku někde jinde, předpokládám? Aby raději morálně ponížil ty zbytečné trouby na MIT?“

„Já sám jsem potkal víc než jen pár zbytečných troubů z MIT,“ přidal se Westinghouse. Snažil se rozptýlit nepříjemnou situaci ze všech svých sil.

„Snad by mohl učit na jedné z jejich prokletých univerzit,“ řekl profesor.

„Bohužel, na žádné z univerzit pro negry se fyzika neučí. I když jsem slyšel, že na Fiskově univerzitě už brzy tento obor otevrou. Generace, která mohla být ztracena na polích, se dozví víc o vzduchových brzdách a elektrickém vedení, než budu já kdy schopen.“

„A jak to ráčíte vědět?“ zeptal se profesor.

„Protože můj otec Fiskovu univerzitu založil.“

Stůl ovládlo mlčení. Paul vzal trapnou situaci, zesílil její vliv, a ještě k tomu použil jeden z parních strojů pana Westinghouse.

„Váš otec založil univerzitu pro negry?“ zazněl zvědavý hlas jejich hostitele.

„Rodinná tradice, pane Westinghouse,“ řekl Paul.

Paul většinou tento příběh nevyprávěl s obzvláštní hrdostí. Souhlasil s politickými sklony svých rodičů, ale necítil potřebu je vytrubovat do světa. Možná za to mohlo víno. Možná za to mohl jeho pocit nepatřičnosti při této elegantní večeři. Anebo za to možná mohla láskyplná vzpomínka na jeho rodinu, která jej s radostí přijme na usedlosti v Tennessee, až pohoří v New Yorku. „Můj dědeček už kdysi v Ohio podporoval malou univerzitu v Oberlinu. Zastával se vzdělání pro dívky a tato univerzita se

stala jeho velkým experimentem. Muži a ženy společně v posluchárnách. I já jsem tam studoval. Moji rodiče se potkali na semináři v Oberlinu, vzali se a otec se tam stal děkanem. Za války sloužil jako kaplan, což ho přivedlo k tématu, které je mu stejně drahé, jako bylo vzdělání žen pro mého dědečka: těžkosti, se kterými se musejí na Jihu potýkat negři. Je hluboce věřící a cítil – stále cítí –, že mu Bůh dal zde na zemi poslání. A on svoje poslání odhalil. Univerzita, která by znamenala pro negry z Jihu to, co Yaleova univerzita znamená pro bohaté Newyorčany.“

Když Paul domluvil, nezazněl potlesk. Jen tiché cinkání lžic o sèvreský porcelán. Nebyl to vynikající intelektuální výkon. Jen ze sebe udělal pitomce.

Pokračovali v jídle. Pocit trapnosti udržoval na Paulově tváři červeň až do doby, kdy se začaly podávat sýry. Potom Westinghouse řekl něco, co překvapilo nejen Paula, ale i ostatní hosty kolem stolu.

„Chtěl byste mě doprovodit do pracovny, pane Cravathe?“

Paul následoval vynálezce do jeho pracovny, i když si stále ještě nebyl jistý, jestli se Westinghouse nepřerekł. Jen stůl v pracovně byl větší než celý Paulův byt na Manhattanu. Podlaha byla vystlaná tlustými perskými koberci a až ke stropu se zvedaly police naplněné technickými žurnály. Westinghouse za nimi zavřel dveře.

„Doutník?“ nabídl.

„Ne, děkuji,“ řekl Paul. „Omlouvám se, ale nekouřím.“

„Já také ne. Nesnáším ten zápach. Ale podle Marguerite by bylo neuctivé nemít je přichystané pro hosty.“ Nalil dvě sklenky dobře uleželé skotské. „Hochu, mám takový dojem, že vy asi jste čestný muž.“

„Jsem poctěn. I když v mém oboru se to asi za kompliment nepočítá.“

„Ocitl jsem se v poslední době v situaci, kdy by se mi hodil člověk věrný svému přesvědčení.“ Odmlčel se, jako by přemýšlel, jak nejlépe uvést to, co se snažil říct. „Jsem žalován.“

O tom Paul dobře věděl. Od chvíle, kdy dostal pozvání na večeri, hlta veškeré novinové záznamy o Westinghousových právních potížích. Jeho pře se přetřásala na veřejnosti. „Thomas Alva Edison vás žaluje za nedodržení jeho patentu na žárovku.“

„Edisonovy žárovky jsou příšerné – nekvalitní model, moje jsou o dvě generace popředu. V celé zemi je tucet firem, které vyrábějí mnohem pokročilejší model žárovek, než je ta Edisonova. A moje jsou shodou okolností ze všech nejlepší.“

„Vaše jsou lepší. Ale Edisonova byla první. A o to jde v soudním sporu. Váš problém spočívá v tom, že on má patent.“

„Já jsem Edisonovu žárovku nezkopíroval. Jen jsem ji zdokonalil. Výrazně. Moje žárovka je v porovnání s jeho jako motorový vůz v porovnání s kočárem taženým koňmi. Bylo by spravedlivé bránit panu Benzovi v prodeji motorového vozu, protože existuje kočár? Samozřejmě že ne. Edison nežaluje mě – on žaluje pokrok, protože sám není schopen nic vynalézt.“

„Zdá se,“ nadhodil Paul, „že by se vám hodil hodně dobrý advokát.“

„Potřebuji hodně dobrého advokáta, který by se nebál Thomase Alvy Edisona.“

Westinghouse naskládal své rozlehlé tělo do koženého křesla. Upíjel skotskou. „Pokud vám jde o hledání spravedlnosti, ručím vám za to, že nenajdete spravedlivější případ než naši obhajobu proti Edisonovi. Vaše firma je malá, což je dobře. Když si někoho

najmu, očekávám od něj plnou pozornost. Taky jsem si o vás něco zjistil. Nemusíte se tvářit tak překvapeně. Každý si může najmout právníka, pane Cravathe. Já potřebuji partnera. Potřebuji čestného muže, který mi dokáže říkat i nepříjemné pravdy. Co se technické zdatnosti týče, jsem nejlepším vynálezcem naší doby. Někoho to může zastrašit. Co vy, děsí vás to?”

„Dělá to na mě dojem,“ řekl Paul. „Ale neděsí mě to teď a nebude ani nikdy v budoucnu. A stejně tak mě nebude děsit pan Edison, mimochodem.“

Westinghouse se zasmál. „To si myslí zpočátku každý. Až pak zjistí, do čeho se to dostali.“

„A do čeho se tedy dostanu?“

„Tahle pře... Je pořádná.“

„Pochopitelně.“

„Mí účetní stále ještě přepočítávají a odhadují rozsah celé záležitosti. Je vcelku nemožné odhadnout cenu vnitřního elektrického osvětlení, víte?“

„V předchozím angažmá u pana Cartera jsem pracoval na jednom z případů investiční banky Kuhna a Loeba.“ Paul přeháněl. Skoro nic v tomto případě nedělal. Ale to Westinghouse nemohl vědět. „Dělalo to 275 000 dolarů na náhradu škody. Nevídané. A uspěli jsme.“

Westinghouse pozvedl obočí. „To je hodně peněz.“

„Ano.“

„Thomas Alva Edison mě žaluje o jednu miliardu dolarů.“

Westinghouse zkoumal výraz na Paulově tváři a pak se poprvé za celý večer zeširoka usmál.

„Tak tedy,“ řekl, „jdete do toho?“

KAPITOLA 4.

Návrh kompromisu

Člověk se nemůže stát úspěšným vědcem, pokud si neuvědomí, že na rozdíl od běžného mínění podporovaného tiskem a matkami vědců jsou mnozí vědci nejen úzkoprsí a nudní, ale také prostě hloupí.

— *James Watson, jeden z objevitelů DNA* —

Potřebné papíry byly odeslány do New Yorku, smlouvy podepsány. Pokladny naplněny penězi. Westinghouse nejenže platil načas – platil předem. Starší partner Carter byl bez sebe radostí, zatímco mladší Hughes očividně žárlil. Jejich nejmladší partner právě získal nejžádanějšího klienta v zemi. Podmínky jejich partnerství byly dány jasně: smlouvu s Westinghousem podepsal Paul, což znamenalo, že byl jeho klientem. Starší partneři si mohou vzít svých osmdesát čtyři procent, ale uznání bude patřit jen Paulovi.

V následujících třech měsících toho Paul o svém jediném klientovi moc neslyšel. Nedostal nic, co by připomínalo instrukce. Zdálo se, že Westinghouseovi jsou lhotejné právníkové postupy. Když si Paul vyžádal schémata jednotlivých strojů, o kterých byla

řeč, dostal je bez okolků a bez komentáře. Když mu zaslal kopie svých poznámek, nedočkal se odpovědi. Během jejich občasných schůzek v Pittsburghu Westinghouse většinou mlčel. Jako by od Paula něco očekával, něco, co Paul ještě neřekl. Paul na rozdíl od svého klienta nepřestával mluvit. Mnohomluvnost byla pro něj nejbližším ekvivalentem přátelskosti.

Westinghouse ožil pouze tehdy, když narazili na nějaký vědecký problém, a začal velmi obšírně mluvit, či spíš hřímat. Dokázal konverzovat jen ve dvou polohách: mlčením a kázáním. Paulovi se často zdálo, že Westinghouse vůbec neposlouchá, co mu Paul říká. Paul se ho na něco zeptal a Westinghouse v tichosti přemýšlel s nějakým papírem v ruce u svého stolu, aby pak odpověděl na něco úplně jiného.

Paul měl někdy pocit, že by namísto snahy o záchranu Westinghouseovy společnosti stejně tak mohl pro svého klienta leštit stříbrné příbory.

Jediné nevědecké téma, které tohoto postaršího muže ještě zajímalo, byl Edison. Westinghouse se poškleboval při každé zmínce jeho jména. Když Edisonovi právníci předložili detailní podnět tvrdící, že Edison vynalezl žárovku a Westinghouse jeho práci nelegálně využil, Westinghouse na ni reagoval pobouřeným prskáním.

Kdo měl pravdu? Paul nebyl ani vědec, ani inženýr. Nevěděl. Jeho práce spočívala v horlivém bránění svého klienta a přesně to měl v úmyslu dělat. Na úspěchu jeho počínání závisela jeho budoucnost. Kéž by mu v tom Westinghouse aspoň trochu pomáhal.

Paul se následujícího dne po smrti muže na Broadwayi a půlnočním setkání s Edisonem okamžitě vypravil do Pittsburghu. Ne-

zdržoval sebe ani svého klienta zdvořilostmi a nežádal u něj o přijetí; prostě jen poslal telegram, že večer přijede.

Po svém příjezdu našel Westinghouse v laboratoři. S vyhrnutými rukávy a bez saka. Přemítal nad ocelovým diskem, který měl před sebou na stole.

Paul recitoval, co všechno se dozvěděl na návštěvě u Edisona v kanceláři, a Westinghouse si pohrával s přístrojem, jezdil prsty po jeho hrbolatých obrysech. Jako by pouhý jeho dotyk mohl nedokončený mechanismus probudit k životu.

„Edison se mě snažil vystrašit,“ vysvětloval Paul, „což nemusí být špatná věc. Může to znamenat, že se sám bojí.“

Westinghouse jen mávnul rukou ve vzduchu. „Říkáte, že měl na stole tlačítko, kterým ovládal světlo v pochodni sochy? To není možné.“

Paul nevěděl, jak má odpovědět.

„Jak daleko je Pátá Avenue od sochy Svobody?“ přemítal Westinghouse nahlas. „Aspoň šest kilometrů. Osm? Není možné, aby se Edisonova elektřina dostala tak daleko. Jeho proud se dostane jen zhruba sto metrů od generátoru. Jak to vypadalo?“

„Jako obrovská socha dámy s pochodní v ruce...“

„Ne, ne, to tlačítko. Jak vypadalo to tlačítko?“

Paul zíral na svého klienta. Utáhl si svou černou kravatu a snažil se sebrat myšlenky. „Omlouvám se, ale nevzpomínám si, pane.“

„Jde tam o vzdálenost,“ kázal Westinghouse. „Mí muži kvůli tomu nespí. Elektrický proud s napětím, které potřebujeme na rozsvícení žárovky, dokáže cestovat jen nějakých sto metrů, potom zeslábne. Edison musel vysílat signál telegrafem – ano, to je ono. Vyslal morseovkou zprávu muži do generátoru na Pearl Street, a ten pro něj pak vypnul či zapnul pochodně. To je jediné

možné vysvětlení. Nepřipadá v úvahu, že by Edisonův tým vyřešil problém vzdálenosti. Nevěřím tomu.“

Paul se zdržel reakce. Westinghouse, inženýr do morku kostí, se často až maniakálně upínal k nejmenším technickým detailům, zatímco zcela ignoroval mnohem větší a naléhavější záležitosti. Miliarda dolarů mu visela ve vzduchu a on se staral o tvar Edisonova tlačítka. Paul potřeboval svému klientovi vysvětlit, že nezáleží na tom, čím tlačítka jsou elegantnější; pokud se Edisonovi podaří vysoudit na něm jeho jmění, upadne Westinghouse do zapomnění a bude vyrábět leda tak dynamy ve skladišti na Bowery Street.

„Pokud ovšem,“ pokračoval Westinghouse, „tohle představení nebylo myšleno mně, ne vám. Věděl, že mi to hned řeknete, a chtěl, abych si myslel, že už vyřešili problém se vzdáleností. Chtěl mě vystrašit. Dobrá. Nezabralo to, že ano?“

„Vy asi právníky nemáte moc rád, že, pane?“ zeptal se Paul.

Na Westinghouseově tváři se objevil zvědavý výraz. Paul získal jeho pozornost.

„Nemám vám to za zlé. Nicméně právě teď nějakého hodně urgentně potřebujete. A já potřebuji, abyste mi pomohl, abych mohl dělat svou práci.“

„Dobrá.“

„K mé práci patří, abych se snažil rozpoznat jakýkoliv čin či postup, který by vám mohl být ku prospěchu. Obzvláště pokud jste si takové věci sám nebyl vědom.“

Westinghouse se opřel na své židli. Paul nedokázal rozpoznat, jestli svého klienta ohromil svou řečí, nebo spíš svou drzostí.

„Chtěl bych, abychom se zamysleli nad možností kompromisu,“ navrhl Paul.

„Kompromisu?“

„Který bude ku prospěchu vám i ku prospěchu vašich výrobků. Spravedlnost musí jít stranou, v takovém světě prostě žijeme.“

„Co přesně máte na mysli takovým kompromisem?“

„Není na mně to rozhodnout,“ pronesl Paul opatrně. „Máme k dispozici množství způsobů, jak dojít k určitému kompromisu. Můžeme diskutovat o tom, který pro vás bude nejvýhodnější.“

„Například?“

„Například fúze. Westinghousova a Edisonova elektrická společnost. Anebo Americká elektrická společnost možná; obě jména pryč, ať je to jednodušší. Anebo – co takhle toto? Licenční ujednání, jaké jsme udělali se Sawyerem a Manem. Budete prodávat Edisonovy generátory a za to mu budete platit poplatky, zatímco on bude prodávat vaše mnohem lepší žárovky a za to bude platit poplatky vám. Nebo oba budete prodávat žárovky toho druhého i generátory toho druhého, opět se systémem poplatků, a zákazník rozhodne, které se mu více líbí.“

„Moje jsou lepší.“ Westinghousovo prosté, vážné konstatování vytvořilo v jejich konverzaci propast.

„Dobře.“ Co dodat?

„Edisonovy žárovky se pořád rozbíjejí. Jeho generátory se musí opravovat ještě častěji než ten jeho šmejd telegraf. Víte, že jeho žárovky vydrží jen polovinu času, co vydrží moje? A jsou jen ze tří čtvrtin tak jasné? Ve všech ohledech podřadný produkt. A stejně je lidé kupují po bednách. Prodává čtyřikrát víc než já, i když jsou jeho výrobky bídne. Kdo ví proč? Copak lidi nevidí, že Edisonovi chybí trpělivost, nemluvě o schopnostech a zručnosti, aby mohl vyrobit kvalitní zboží? EGE dělá takovou spoustu věcí, taková nevídaná šíře záběru, a přece každá jedna z nich stojí,

promiňte mi ten výraz, za hovno. Stojí za hovno. Edison vyrábí věci na hovno a prodává tolik věcí na hovno, že už si nikdo ani nevšimne, že jsou to všechno hovna. A to taky Thomas Alva Edison vynalezl, *hovno*. Já jsem vynalezl žárovku. Zdokonalil jsem ji, postavil ji. Je nejlepší na světě a jen se zlepšuje.“

Paulovi jeho klient připomínal jen jednu osobu na světě, Edisona. Tito muži si byli až zvráceně podobní. Jejich přesvědčení o vlastní genialitě se rovnalo jen jejich pohrdání osobou toho druhého.

Westinghousovo ego nebylo o nic menší než ego jeho protivníka. Paul si uvědomil, že teď nemá za úkol vyjednávat s Edisonem. V první řadě musí začít vyjednávat se svým klientem.

„Já vím, pane,“ řekl Paul. „Ale jak vám prospěje, když budete nejlepší, pokud kvůli tomu zbankrotujete? Myslete na svou společnost. Jednu z největších v zemi. A před touto společností se momentálně rýsuje několik možných podob budoucnosti. Máte možnosti, jak jednat. Mou povinností, jakožto vašeho právníka, je seznámit vás s nimi.“

Westinghousovo uhlově černé sako viselo u dveří. Aniž by na Paula pohlédl, zvedl se, došel k saku a vytáhl z vnitřní kapsy složený kus papíru. Opatrně, jako by to byl předmět mnohem křehčí než jeho přístroje, ho přinesl zpět a podal ho Paulovi.

„Před půl rokem,“ řekl Westinghouse, „jsem Edisonovi napsal. Bylo to ještě před tím, než jste u mě nastoupil. Navrhl jsem mu právě takový *kompromis*. Nechovám romantické představy, že já budu David a on Goliáš. Víím, jaké máme vyhlídky. Každý sympatizuje s poraženým, ale to neznamená, že do něj chce každý investovat. Takže jsem mu napsal, pokusil jsem se vyjednat smír. Takhle odpověděl.“

Paul se podíval na dopis. Byl přímo od Thomase Alvy Edisona a bylo v něm pouze jedno slovo: Nikdy.

„Čili hochu,“ řekl Westinghouse poté, co mu dopřál pár momentů na vzpamatování. „Prý jste virtuóz mezi právníky. Dokažte to.“

KAPITOLA 5.

Nezvyklý případ amerického patentu č. 223 898

Neselhal jsem. Našel jsem jen deset tisíc způsobů, které nefungují.

— *Thomas Alva Edison* —

Kdo vynalezl tuhle žárovku?

To je, oč tu běží. Technicky vzato se pře týkala společností Edison Electric Light Company a Mount Morris Electric Light Company, ale bylo veřejným tajemstvím, že to byly jen pobočky jednající ve věcech svých mateřských společností. Dokonce i právníci zainteresovaní v této při o miliardu amerických dolarů se o ní vyjadřovali krátce jako o *Edison versus Westinghouse*. Podstata sporu: americký patent číslo 223 898, udělený Thomasi Alvovi Edisonovi 27. ledna 1880, obsahující popis vynálezu „elektrické lampy“. Tisk ho překřtil na „žárovkový patent“ a nikdo nepochyboval o tom, že jde o nejcennější patent v historii Spojených států. George Westinghouse teď čelil žalobě za jeho zneužití.

Přesto, jak Paul zdůraznil svému klientovi, dokonce i takto jednoduše formulovaný problém se dá zkoumat z různých úhlů

pohledu. Pohled na věc se bude odvíjet podle přesné definice jednotlivých výrazů věty – „kdo“, „vynalezl“, „tuto“, a především „žárovku“.

První elektrické lampy byly sestrojeny skoro před sto lety. Paul to zjistil, už když začínal sbírat informace o případu. Sir Humphry Davy veřejně předvedl elektrický oblouk už v roce 1809. Připojením baterie ke dvěma tyčinkám z dřevěného uhlí v mezeře mezi nimi vytvořil elektrický oblouk ve tvaru písmene U. Toto světlo oslnivé jasnosti se výborně hodilo k osvětlení tmavých venkovních prostor, jen na něm ještě bylo třeba zapracovat po stránce bezpečnosti a spolehlivosti.

Což se stalo v následujících dekádách. Ve třicátých letech devatenáctého století vyrobil Michael Faraday první generátor na ruční pohon, který vyráběl elektřinu pohybem magnetů skrz vodivé pole svinutého drátu. V sedmdesátých letech devatenáctého století belgický vynálezce s neuvěřitelným jménem Zénobe Théophile Gramme zdokonalil Faradayův generátor a potom zkonstruoval první elektromotor – jednoduše tím, že sestavil generátor naopak. V roce 1878 už Američan Charles Brush prodával obrovské venkovní obloukové lampy do měst a městeček po celé zemi. Na druhé straně zeměkoule zase Rus Pavel Nikolajevič Jabločkov obchodoval s něčím, čemu říkal „elektrické svíčky“. Funkovaly na stejném principu elektrického oblouku objeveného Davym, ale byly mnohem menší než Davyho první světlo. Tyto „svíčky“ byly téměř vhodné pro použití uvnitř...

Téměř. Žádný z těchto raných vynálezů nebyl vhodný pro použití uvnitř – žádná americká hospodyně by ve svém domě nevolila k montáži lampy s náročnou obsluhou, od které by s největší pravděpodobností chytily závěsy. Navíc tu byla ještě kvalita

světla samotného. Bylo hrozné. Příšerné. Zblízka způsobovalo lidskému oku velmi nepříjemné pocity. Elektřina v oblouku mezi dvěma uhlíky byla příliš živelná. Teplo příliš žhnoucí. Plynové lampy stále představovaly bezpečnější a příjemnější alternativu.

Tehdy vstupuje na scénu Thomas Alva Edison, v té době už celým světem oslavovaný za svou práci na telegrafu a telefonu. Dne 16. září 1878 Edison prohlásil na stránkách deníku *The Sun*, že vyřešil problém spolehlivého, bezpečného, a co je nejdůležitější, příjemného osvětlení vnitřních prostor – vynalezl „elektrickou lampu“, v níž světlo vychází z vlákna rozžhaveného elektrickým proudem. Řekl tisku, jehož byl miláčkem, že během několika měsíců připraví instalaci vnitřního elektrického osvětlení v celém dolním Manhattanu.

Po Edisonově prohlášení spadly akcie všech hlavních plynařských společností ve Spojených státech a Británii o víc než dvacet procent. Vědecká komunita toto nadšení nesdílela: vyjádření akademiků byla nejprve plná skepticismu, jež později vystřídal otevřený výsměch. Tvrdili, že je to nemožné. Není možné zajistit, aby do žhavicího vlákna proudil rovnoměrně elektrický proud tak, aby vznikalo jemné a stálé světlo. Elektřina je neovladatelná. Není jako petrolej nebo ropné břídlíce, což jsou přírodní látky, které stvořil Bůh a člověk dovedně využil pro své potřeby. Elektřina je *síla*. Zkrocení elektrického proudu by bylo jako ohýbání gravitace podle vůle člověka. Jako cestování časem. Na světě jsou určité věci, se kterými by si věda neměla zahrávat. Edisonovo „jemné světlo“ porušuje všechny přijímané zákony fyziky.

Ze starých novin, které studoval ve své kanceláři, se Paul dozvěděl, že Edison provedl několik privátních demonstrací. Pozval na ně jen pár vybraných novinářů a potenciálních investorů.

Muži, kteří měli financovat tento podnik – který se měl jmenovat Edison General Electric Company – byli vpuštěni dovnitř a mohli vidět svítící žárovky, byť jen na několik minut. Dokumentaci vůbec neviděli. A přesto byli ohromeni tím, co viděli v onom přísně střeženém kumbálu. Poprvé v životě zakusili zcela nový druh světla. Popsali to se zatajeným dechem ve svých novinách, časopisech, žurnálech, zprávách pro akcionáře. Paul je toho jara všechny přečetl, po deseti letech od napsání. Vyjadřovali se o celé věci, jako by uviděli novou barvu. A pojmenovali ji Edison.

4. listopadu 1879, víc než rok po ohlášení v tisku, Thomas Alva Edison konečně požádal o vystavení patentu na svou žárovku. Paul měl kopii jeho žádosti na stole a každý den na ni zíral. Spočíval v ní osud celého případu. Pokud je patent platný, nikdo jiný v celých Spojených státech nebude moci vyrábět a prodávat žárovky. Pokud Paul neprolomí patent, bude mít Edison monopol na světlo.

Příběh o Edisonově vynálezu byl vykreslen ve vší jasnosti a patent dostal bez problémů. Ale v Paulově profesi nebyl nikdy žádný příběh takto jednoduchý. Stačí jen malá změna perspektivy, nejjemnější přeformulování, a Edisonův příběh bude probouzet právě opačné dojmy.

Takže, kdo vynalezl tuhle žárovku?

Za prvé: „kdo“. Edison nebyl žádný vlk samotář. Kolik dalších lidí mu pomáhalo? Pokud na vývoji Edisonovy žárovky pracovali další lidé, patřila jejich práce jemu? Mohl by si někdo jiný osobovat právo na část objevu údajně náležejícího Edisonovi? Navíc, tisíce laboratoří v celých Spojených státech a Evropě se zabývaly stejným problémem – možná Edison použil nápady, které už vyvinuli v jiné laboratoři a publikovali v jednom z velkého množství

populárních odborných časopisů. Krádež je krádež, i když může být nezamýšlená.

Za druhé: „vynalezl“. Byla Edisonova žárovka opravdu od základu nový vynález, anebo šlo jen o zdokonalenou verzi již dříve vyvinutého předmětu? Podle zákona je patent platný pouze tehdy, je-li popsán produkt založen na nějakém významném vědeckém objevu. Nestačí pozměnit cizí výrobek a nazývat výsledek svým objevem. Výsledkem musí být opravdu nová věc. Nepatentoval snad žárovku už Joseph Swan? A Sawyer a Man? Čím se Edisonova žárovka liší od těchto jiných žárovek? Co z ní dělá nový vynález?

Za třetí: „tuhle“. Možná nejchoulostivější slůvko z celé věty. I kdyby to byl opravdu Edison, kdo vynalézal, a kdyby opravdu šlo o nový vynález, opravdu vynalezl žárovku jako takovou – nebo prostě jeden typ žárovky? Proč být tak konkrétní? Vždyť druhů žárovek může být stejné množství, jako odrůd růží v Centrálním parku. V čem Edisonova žárovka předstihuje ostatní? Právníci Edisonovy společnosti netvrdí, že Edison má patent na jeden konkrétní model žárovky; tvrdí, že jeho patent zahrnuje všechny modely všech žárovek. Snaží se dokázat, že žádná jiná společnost nemá podle zákona právo vyrábět žárovky, protože světlo vyrobené takovou žárovkou je také ošetřeno Edisonovým patentem.

V tom spočívalo jádro celého sporu. George Westinghouse, Eugene Lynch, Elihu Thomson a desítky dalších konkurentů prodávali různé žárovky. Westinghousovy byly kratší a jejich typickým rysem bylo rovné, netočené žhavicí vlákno. Žárovka Eugena Lynche se poznala podle širšího spodku, dokud nešťastná příhoda s plápolajícím opravářem nepřivedla společnost do insolvence. Nejsou snad všechny tyto předměty součástí nekonečné

a různorodé skupiny předmětů, které nazýváme slovem žárovka? Paul mohl podotknout, opatrně a logicky, že Thomas Alva Edison si patentoval určitý model žárovky, ale jistě se nemohl přihlásit o patent přímo na *myšlenku* žárovky. Mohl by Westinghousovi znemožnit prodej jednoho konkrétního modelu žárovky, ale nemohl svým konkurentům zabránit ve výrobě žárovky jako takové.

A konečně: ono magické nové slovo „žárovka“. Nikdo ani neví, odkud se vzalo, kdo ho vymyslel. „Žáru“ se opravdu k výrobě světla běžně používá jen několik posledních let, od... ano, od Thomase Alvy Edisona. Termín se ujal a stal se samozřejmostí. Přesto má právník v Paulově postavení povinnost se ptát: K čemu se tohle slovo vlastně vztahuje? Jak se něco stane žárovkou? Zákon ukládá, že aby se přístroj mohl ucházet o patent, musí být opravdu inovativní. Člověk si nemůže zažádat o patent na něco, co už existuje – například na obložený chleba s krůtí šunkou. Hladoví Američané si takové chleby dávají k obědu už několik generací. Ale co je důležitější, nemůžete si zažádat ani o patent na obložený chléb s krůtí šunkou a kyselým zelím, dokonce ani v případě, že jste byl opravdu první člověk ve Spojených státech, kterého napadlo tuto nechutnou kombinaci vyzkoušet. Kdejaký opilý kuchař to mohl udělat omylem dávno před vámi.

Proto je třeba se zeptat: Pokud by Thomas Alva Edison se svou armádou právníků tvrdil, že jeho patent se vztahuje na celou myšlenku žárovky, tedy – nebyla myšlenka žárovky na světě už dávno před Edisonem? Nepracovali snad mnozí usilovně po desítky let na jejím vývoji? Nediskutovali snad inženýři a vědci o možnosti existence této žárovky už od roku 1809? Myšlenka žárovky rozhodně nebyla inovativní – takový byl pouze jeden Edisonův návrh žárovky, a ten je opravdu důmyslný. Paul se jen snaží

poukázat na skutečnost, že Edisonova práce na vzniku žárovky by se dala přirovnat k nejvyššímu jehličnanu v Apalačských horách. Je úžasný a pozoruhodný, dokonce obdivuhodný, ale zároveň je jen jedním členem obrovské skupiny stromů.

Kdo tedy vynalezl žárovku?

Paul dospěl k závěru, že na tuto otázku existuje jediná odpověď: záleží na úhlu pohledu. A že není posláním federální vlády zadusit inovaci ještě v plenkách, když jde o tak novou oblast výzkumu. Řekneme-li, že žárovku vynalezl Thomas Alva Edison, uškodíme svobodnému podnikání. Uškodíme pokroku ve vědě. Uškodíme obchodu i zákazníkům. A uškodíme i Spojeným státům americkým.

„Víte,“ řekl Westinghouse nakonec, po vyslechnutí několika hodin povětšinou Paulova monologu, v němž líčil svému klientovi svou strategii, „před chvílí jste měl pravdu. Nemám rád právníky.“

Westinghouse se zadíval z nízkého okna laboratoře na zapadající slunce.

„Ale mezi právníky vy budete pravděpodobně z těch slušnějších.“

KAPITOLA 6.

Kobylky

Já si můžu najmout matematiky, ale oni si nemůžou najmout mě.

— *Thomas Alva Edison* —

Žárovkové žaloby pokryly toho jara zemi jako kobylky. Podání se vyrojila na pobřeží – New York, Washington, Filadelfie – a pak se přehnala směrem na západ přes planiny. Byl to útok biblických rozměrů a nálada mezi právníky byla apokalyptická.

Paul nikdy nic podobného neviděl, protože se nic podobného nikdy nestalo. Věděl o dřívějších příchů týkajících se patentů. Po desítky let se objevovaly půtky ohledně nejrozličnějších aspektů telegrafu. Šicí stroj – teď běžná součást každé slušnější domácnosti – vyprovokoval hřmotnou bouři žalob. Ovšem se současnou smrští se nemohly rovnat. Ted' tu bylo nejen oněch tři sta dvanáct soudních pří mezi Edisonem a Westinghousem, ale navíc se se stejnou intenzitou mezi sebou soudily desítky malých firem z oboru.

Carter Paula pravidelně kontroloval ze své přilehlé kanceláře, předstíral snahu pomoci a zjišťoval, jestli Paul potřebuje poradit. Pro Paula nebylo těžké odmítnout nabídky svého dřívějšího

mentora. Hughes byl ovšem mazanější, podlézavě za Paulem chodil a *žádal si* rady od něj. Paul ho musel obdivovat jednak pro jeho vytrvalost, a také kvůli tomu, že jeho falešnost byla tak zjevná, že se ani nedala považovat za úskočnou. Nemotorné lhaní se skoro rovnalo upřímnosti. „Mým klientům v National Steel by určitě polechtalo sebevědomí, kdyby věděli, že jejich smlouvy překontroloval génius zastupující George Westinghouse.“ Paul nemohl odmítnout, ale byl si příliš dobře vědom Hughesovy soutěživé ctižádosti, a tak ho držel co nejdál od svého spisu.

„Poslyš, Cravathe,“ začal Hughes jednou na jaře odpoledne, když vešel do Paulovy kanceláře. Díky své hranaté tváři a předčasně řidnoucím vlasům vypadal přemýšlivě. „Poslední dobou mě něco žere. Mám pocit, že když Edison proti nám pořád strojí úklady, možná bychom se i my měli trochu zabývat tím, co by se dalo zjistit na něj.“

Paul si všiml, že Hughes mluví naschvál v množném čísle, ale přešel to bez komentáře.

Hughes za sebou spiklenecky zavřel dveře. „Přemýšlels o tom, že bychom mohli sehnat špiona?“

Paul odložil své plnicí pero značky Waterman, od kterého se mu od rána vytvořil na prostředníku otlak. I krátká pauza působila úlevu.

„Špiona?“ zeptal se.

„U Edisona. Někoho, kdo by nás informoval o jeho plánech. Strategii.“

„Špion zní melodramaticky.“

„Můžu nám někoho najít.“ Hughes hodil před Paula noviny. Paul se na ně podíval a viděl, že jde o ranní vydání *The New York Times*. Tedy noviny, které sice Edisonovi vysloveně nepodlézají,

nejsou však ani zdaleka vždy zcela objektivní. Článek, na který Hughes upozorňoval, se skrýval za tuctem sloupků z finančního světa a za poradnou. V titulku stálo: EDISON PROPUSTIL HLAVNÍ INŽENÝRY. V textu samotném byla pak popsána krvavá lázeň jarního propouštění desítky inženýrů, kteří museli opustit Edisonovy laboratoře.

„Thomas Alva Edison si nemůže ani kýchnout, aniž by si toho nevšimly noviny v celé zemi,“ řekl Hughes. „Novináři jej hlídají víc, než bychom dokázali my.“

„Proč vyhazuje svoje nejlepší lidi?“

„Protože potřebuje někoho, na koho by mohl svalit vinu. Třeba se něco v jeho laboratořích nedaří tak, jak by si představoval, tak zkouší nové a nové inženýry, dokud někdo nepřijde na správné řešení.“

Byla to zajímavá myšlenka. Paul se nad touto záležitostí nezamyslel z Edisonovy perspektivy. Co asi trápí toho vynikajícího muže usazeného vysoko nad Pátou Avenue? Čeho ještě nedosáhl člověk, který dokázal rozsvítit sochu Svobody stisknutím jednoho tlačítka?

„Bude to ta vzdálenost,“ uvědomil si Paul. „Pořád nemůže vyřešit problém se vzdáleností. Jako u té sochy.“

„Jaké sochy?“

„Sochy Svobody. Westinghouse mi to jednou vysvětloval. Každopádně se o to snažil. Elektrický proud, alespoň ten druh, který Edison i Westinghouse vyrábějí, nemůže být přenášen dál než jen asi stovku metrů. Neurazí takovou dálku, jako je z Edisonovy pracovny na Páté Avenue až k... ale to je jedno. Westinghouse si byl v každém případě jistý jednou věcí: ať postaví sebevětší generátor, elektrický proud nedostane dál než přes jeden blok.“

„Proč?“

„Netuším. Ale podle Westinghouse je to obrovský problém. Jeho zaměstnanci nad tím bádají dnem i nocí. Mít generátor na každém rohu, jak to obě firmy musí dělat teď, je nesmírně drahé, a navíc málo výkonné.“

Hughes ukázal na jména lidí propuštěných z Edisonových laboratoří. „Tenhle pán, zrovna tady v tomhle článku. Reginald Fessenden.“

„To je jeden z nejlepších Edisonových inženýrů. Byl přímo podřízený Charlesi Batchelorovi.“

„Což znamená, že skoro určitě pracoval na problému vzdálenosti. A ještě lepší: v novinách psali, že byl u EGE čtyři roky.“

„Takže?“

„Takže, když strávím čtyři roky života prací pro někoho, každý den ze sebe vydávám maximum, a pak mě jednoho rána bez okolků propustí, protože jsem nedosáhl kýženého výsledku – celý tým nedosáhl kýženého výsledku – čili vyřešení problému, který se ještě ani nikomu jinému nepodařilo vyřešit, tak se mi asi bude tak trochu otvírat kudla v kapse.“

KAPITOLA 7.

Rivalové

V každém stroji, pokud jedna součástka přestane správně spolupracovat s jinou, dezorganizuje celek a způsobí s ohledem na záměr jeho nefunkčnost.

— *Thomas Alva Edison* —

Reginald Fessenden byl ještě mladší než Paul. Ani husté vousy, nad nimiž se jako most klenul mohutný nakroucený knír, mu nepomohly, aby působil starším dojmem. Ovšem když promluvil, jeho vzhled se radikálně proměnil. Zvedl bradu, díval se skrz své bifokální brýle, mluvil velmi pomalu. Působil jako přednášející starý profesor.

Paul usoudil, že Fessenden má dobrý důvod hrát si na profesora, protože se v nedávné době profesorem stal. Po svém náhlém odchodu z EGE dostal nabídku učit elektroinženýrství na Purdueově univerzitě v Indianě. V kratičkém momentu zmizel z Páté Avenue, kde navrhoval vakuované skleněné baňky, a ocitl se mezi kukuřičnými poli Indiany, kde přednášel o základních motorech. Když ho Paul dva týdny po svém rozhovoru s Hughesem navštívil

ve strohém kabinetu na kampusu Purdueovy univerzity, nezdálo se, že by Fessenden byl nějak nadšený nečekaným obratem ve své kariéře.

„Ať Thomas Alva Edison shoří v pekle.“

Modré středozápadní ráno se dralo dělenými okny dovnitř. Vzduch byl čistý, což se nedalo říct o Paulovi. V nočním vlaku skoro oka nezamhouřil. Neměl čas se převléci. Pomuchlanou bílou košili skryl pod černým kabátem.

„Takže vy jste od Edisona neodešel dobrovolně?“ hrál si Paul na přihlouplého.

„To jsem tedy měl udělat. Edison je blázen, jestli si myslí, že se beze mě může obejít. Bez nás. Bez nás všech. Ten nás tedy zmasakroval. Prý něco s cenami akcií – ta jeho válka proti vašemu klientovi ho stojí pěkné jmění. Starat se o jeho prokleté akcie není moje věc, to vám tedy řeknu. Moje práce byla navrhovat pro něj stroje, a v tom jsem exceloval.“

„Co problém se vzdáleností?“

Fessenden přimhouřil oči. „Proč se ptáte?“

Paul mu objasnil, že potřebuje pomoc. Aby vyhrál Westinghousovi tento případ proti muži, který jim oběma uškodil – Fessendenovu kariéru poslal k ledu a Westinghousovu otrávil urážlivými obviněními z intelektuální krádeže –, potřebuje se dozvědět, jak funguje Edisonova laboratoř zevnitř. Chtěl by zjistit, jak se tam pracuje dnes i jak tomu bylo před pár lety, když Edison dostal patent na žárovku. Fessenden disponuje informacemi, vysvětloval Paul, které by mohly mnohem více posloužit dobré věci, budou-li v Paulových rukou.

Fessenden Paula v klidu vyslechl. Z jeho tváře se nedalo nic vyčíst. Teprve když Paul domluvil, Fessenden pozvedl obočí

a zeptal se výmluvně: „A co přesně mi, pane Cravathe, vlastně nabízíte?“

Paul se musel usmát. Tihle vědci byli všichni v jádru hlavně obchodníci.

„Mám takový pocit,“ řekl Paul, „že by se vám hodila nová práce.“ Ukázal směrem k oknu, za nímž se donekonečna rozprostírala pole Indiany. V dáli viděli pár starých pracovních koní táhnoucích vědra s vodou po vyprahlé zemině.

Tuhle nabídku si připravil už před několika dny: Pittsburgh. Westinghousova laboratoř. Vedoucí inženýrů. Když Paul popisoval tohle místo, Fessendenovi se chvěly rty. Opravdu by George Westinghouse, ptal se Fessenden, nabídl tohle místo někomu tak mladému?

„Ovšem,“ odpověděl Paul, „byl bych schopen mluvit o jiné dosti vysoké pozici v jeho společnosti, kterou nabídl někomu o dosti mladšímu, než bývá zvykem.“

Když se Fessenden opřel do své židle, zrezivělá konstrukce zavrzala. „Daří se vám tam dobře?“

Paul pokrčil rameny. „Když najdete lepší místo někde jinde, dejte mi vědět.“

Fessenden se usmál. „Dobrá,“ řekl, „beru to.“

Podepsali smlouvu na místě. Podmínky byly natolik příznivé, že Fessenden se ani neobtěžoval konzultovat ji se svým právníkem. Byl ohodnocen velmi štědře.

„Co ode mě tedy chcete slyšet?“ zeptal se Fessenden, když Paul vrátil své plnicí pero do kapsy. Odpověď byla: vcelku hodně věcí. Jak Edisonova laboratoř fungovala? Jaká byla její organizační struktura? I když tam Fessenden ještě nebyl, když Edison žádal o patent na žárovku, co slyšel od lidí, kteří tam v té době byli?

„Edison předkládal problémy k vyřešení,“ vysvětloval Fessenden, „a my jsme je řešili. Experimenty, tak to dělal. Nekonečné, únavné experimenty. Víte, ono vynalézání není to, co se o něm píše v novinách. Nemyslete si, že Edison sedí sám v temné místnosti nad krabicí drátů. Je to systém. Je to průmysl. Je to člověk nahoře, Thomas, který přijde a řekne, *Postavíme žárovku. Toto jsou všechny způsoby, které lidé vyzkoušeli, aby postavili žárovku. Ty nefungují. A vy teď najděte způsob, který funguje.* A pak určí patnáctku z nás, abychom na tom pracovali jeden rok. A časem vznikne... žárovka.“

„Čili,“ řekl Paul vzrušeně, „Edison ve svém modelu využíval známé technologie?“

„Ano, samozřejmě.“

„Studoval některé dřívější patenty? Sawyerův a Manův? Hous-tonův?“

„Já jsem tam nebyl, ale z toho, co o tom výzkumu vím, jsem si jistý, že ano.“

Paulovo srdce bilo jako splašené. Tohle přesně chtěl slyšet. „Které?“

„Jsem si jistý, že zkoumal všechny předchozí patenty, pane Cravathe. Ale ne způsobem, který máte na mysli. Thomas je nepoužíval k tomu, aby zjistil, jak má tento problém vyřešit. Zjišťoval z nich, jak by ho *neměl* vyřešit.“

Paula se zmocnilo rozčarování, když poslouchal Fassendena dál. „Takhle on pracuje. Neptá se: *Jaké je správné řešení?* Říká: *Vyzkoušíme všechna řešení, dokud nám nezbude jedno, které není špatné.* A co se týče intelektuálního vlastnictví, které náleží vašemu klientovi – Thomas byl velmi potěšen, jak špatná ta řešení byla.“

Paul byl zdrcen. Ještě několik hodin pokračoval v debatě s Fessendenem, ale nedozvěděl se nic, co by mu mohlo pomoci. Soudě podle všeho, co Fessenden v laboratoři viděl, Edison vpravdě vyvinul svůj model žárovky ve své laboratoři.

Paul nikdy neslyšel o ničem podobném, jako byla Edisonova továrna géníů. Westinghouse měl za sebou obrovské výsledky ve výrobě – výborně sestavené přístroje vyráběné v továrnách stovkami dělníků, každý z nich zaměřený na jeden konkrétní úkon. Řetězec výroby. Edison, ovšem, nevystavěl továrnu na předměty, ale spíš na nápady. Průmyslový proces vynalézání. Stovky inženýrů řízených shora a soustředících se na řešení velkého problému, každý z nich zaměřený na jednu konkrétní část onoho problému. Tímto způsobem si mohli poradit s náročnějšími problémy lépe než kdokoli jiný.

Bylo to geniální. Otravně, překvapivě, katastrofálně geniální.

Paul se s Fessendenem rozloučil, když slunce zapadalo nad kuříčnými poli. Byl to dlouhý rozhovor, který ho k ničemu nedovedl. Fessenden příští týden zamíří do Pittsburghu a začne pracovat ve Westinghouseově laboratoři. Tamější inženýři se ho budou ptát na stejné věci zas a znova, ale Paul si nedělal velké naděje, že by to k něčemu bylo. Možná se najde nějaká technická maličkost, ze které budou mít v laboratoři užitek. Ale Paul neměl nic, co by mu mohlo pomoci v případě, na němž závisela existence celé laboratoře.

„Omlouvám se,“ řekl Fessenden, když oba s Paulem povstali. „Asi jsem vám nepomohl tak, jak jste doufal.“

„Pan Westinghouse se vás bezpochyby bude chtít také na něco zeptat. Co se mě týče, jsem spokojen.“ Nemělo smysl, aby se Fessenden cítil sklesle. Westinghouse bude potřebovat, aby u něj nastoupil s plným elánem.

„Víte,“ řekl Fessenden bryskně, zatímco si Paul protahoval nohy, „pokud byste chtěl najít jiného inženýra, který dřív pracoval u Edisona a nevadilo mu naházet na něj víc špíny než já, o jednom bych věděl.“

„To bych byl opravdu rád. Kdo je to?“

„Hrozně potrhlý člověk, ale to by se mohlo hodit, vzhledem k vašim momentálním potřebám. Je eso mezi inženýry, jestli mi rozumíte. Konverzace není jeho silná stránka. Mluví s nesrozumitelným přízvukem – srbským, tuším. Přibyl čerstvě do přístavu na South Street, ještě čpí mořskou solí, do EGE ho najali před pár lety. Všichni ho od první chvíle nesnášeli, což je asi jediné, co se mu za pobytu u Edisona povedlo. Nelze popřít, že je chytrý, ale k ničemu mu to nebylo. Nedokázal s nikým spolupracovat, pořád si jen bádál na svých vlastních projektech. Nakonec se s Edisonem parádně pohádali – nikdo nikdy nezjistil kvůli čemu vlastně, ale slyšeli jsme ten řev. Charles Batchelor ho musel, chudáka, vyvést z budovy. Tehdy jsme ho viděli naposledy. A to bylo před třemi lety, zhruba? Pokud hledáte někoho, kdo bude ochotný říct něco zlého o Edisonovi – on bude váš člověk.“ Fessenden otočil zrak ke stropu a zamumlal: „Pokud se vám podaří rozluštit aspoň něco z toho, co řekne.“

„Jak se jmenuje?“ zeptal se Paul a vytáhl z kapsy své pero.

KAPITOLA 8.

Duch Nikoly Tesly

Nevadí mi, že se o mně na veřejnosti mluví jako o vynálezci internetové sítě. Líbí se mi, že je tento obraz oddělený od mého osobního života, protože být slavný poškozují osobní život.

— *Tim Berners-Lee* —

Nikola Tesla byl mrtvý. Anebo pokud nebyl, alespoň se Paulovi zdálo, že by klidně mohl být. Nikdo o něm neslyšel od doby, kdy před třemi lety náhle a v hněvu odešel z Edisonovy laboratoře.

Paul zjistil, že komunita elektroinženýrů je hodně uzavřená. Mluvili, pomlouvali. Přechody mezi firmami – jaký se právě povedl Fessendenovi při přechodu do Westinghousovy společnosti – vůbec nebyly neobvyklé. Právě proto bylo velmi pozoruhodné, že o Teslovi nikdo nic nevěděl.

Nikdo s ním nemluvil. Nikdo ho neviděl, nedostal od něj dopis nebo telegram. Paul přemýšlel, že se možná vrátil do Evropy. Možná začal dělat nějakou úplně jinou práci. Nebo chytil tuberkulózu. Jako by se Tesla zbavil zátěže Edisonovy laboratoře, a zároveň s tím i zátěže smrtelného těla.

Stal se z něj duch. Mezi inženýry byl právě populární malý vtip. *Pamatuješ si toho vysokého chlapíka? S legračním přízvukem? To byl blázen! Kam to asi dotáhl, co myslíš?*

Zjevně nikam.

Když Paul zase jel do Westinghouseovy rezidence, měl v plánu povědět mu o zmizelém inženýrovi a také o tom, co se v poslední době odehrálo v soudních síních. Dosud jeho strategie spočívala především v důkladném získávání času. Čas totiž, pokud se ho podaří získat dostatek, může být velmi cenným. Edisonův patent na žárovku vyprší za šest let. Pokud se Paulovi po tuto dobu podaří setrvat ve sporu a zabránit vynesení konečného rozsudku, měli by vyhráno. Velmi pomalá prohra byla skoro stejně dobrá jako vítězství.

Když Paul dorazil k Westinghouseovi, dozvěděl se od komorníka, že hlavní vchod se natírá. Pokud by to panu Cravathovi nevadilo, mohl by vejít do domu zadním vchodem?

Paul se snažil ze sebe setřást pocit, že jde možná o jemnou narážku. Posadil se na židličku v zadní předsíni. Čas se vlekl.

Paul seděl a čekal ve ztichlé hale více než hodinu. V aktovce měl papíry k pročtení, ale nevytáhl je. Pokud se mu Westinghouse snaží něco dokázat, Paul se jen tak nedá. Nedopustí, aby ho Westinghouse viděl znuděného nebo nesoustředěného.

Konečně Paul uslyšel své jméno, ale když se otočil, uviděl, že se na něj se znepokojením dívá Marguerite Westinghouseová. Stála s rukama založenýma na prsou. Bílé vlasy měla upravené podle poslední módy. Spáchala-li Marguerite někdy ve svém životě něco neelegantního, Paul to nebyl schopen poznat.

„Paule,“ oslovila ho důvěrně, „neříkejte mi, že vás tu můj manžel nechal čekat.“

„To vůbec nevadí, paní Westinghouseová.“

Marguerite se usmála. „Samozřejmě že vadí. Jste nesmírně uctivý mladý muž. Pojdte za mnou.“

Paul následoval Marguerite přes celý dům až do prostorné bílé kuchyně. Na prahu se Marguerite zastavila.

„George tohle dělá všem mladým mužům,“ řekla a otočila se k Paulovi.

„Aha.“ Paulovi zněla v hlavě její slova „všem mladým mužům“. Pro velkého George Westinghouse byl jen jedním z dlouhé řady mladíků, které vzal pod svou ochranu. Margueritin projev sympatií měl na Paula ještě jeden nezamýšlený dopad – Paul se cítil ještě nejistěji než předtím.

„Vedete si opravdu dobře,“ řekla, jako by četla jeho myšlenky. „Ale můžu vám trochu poradit? George tráví většinu času ve své továrně. Ne v laboratoři. Rád se dívá, jak se jeho přístroje vyrábějí.“

Paul nevěděl, kam tím míří.

„Továrna je dosti hlučná, víte,“ pokračovala, když viděla, že Paul nechápe, co má na mysli. „Mluvte s ním hlasitě. Někdy se může zdát, že se chová neuctivě, ale ve skutečnosti vás jen neslyší.“

Paul se usmál. Vzpomněl si na časté nečekané a matoucí zvraty v jejich konverzaci. Tohle vše objasňovalo.

Marguerite ho znovu ohromila. Neřekla mu to proto, aby zradila důvěru svého muže. Řekla mu to proto, že si uvědomovala, že její muž teď Paulovu pomoc velmi potřebuje.

Potom vešli do kuchyně a našli Westinghouse usazeného na stoličce, jak nahrbený nad mísou míchá něco, v čem Paul brzy rozpoznal zálivku na salát.

„Našla jsem tvého advokáta v zadní hale, drahý,“ řekla Marguerite. „Jestli ho tam necháš příliš dlouho, budeme ho muset pozvat na večeři.“

Westinghouse vzhlédl. Zaregistroval, že ho žena jemně pokárala. „Pojďte, pojd'te,“ řekl prostě.

Margerite si to vysvětlila jako pobídku, aby je nechala o samotě.

Paul zvukným hlasem vyprávěl Westinghouseovi o třech stech dvanácti soudních přích vedených proti nim. Průtahy, zdržení, odklady – to byly Paulovy nástroje. Tvzení, že Westinghouseova žalovka není v rozporu s Edisonovým patentem, má ještě v záloze. Přijde na řadu, ale tak pomalu, jak jen to bude možné. Westinghouse párkrát zavrčel na potvrzení. Ožil, teprve když se Paul dostal k vedlejší záležitosti týkající se bývalého Edisonova zaměstnance.

„Tesla?“

„Ano, pane. Zmizel, jako by se vypařil.“

„Nikola Tesla?“

„Ano, pane,“ řekl Paul o něco hlasitěji. Margueritina rada nezabírala tak, jak by si přál.

„Kde jsem to jméno jenom slyšel?“

„To opravdu nevím.“

„Podivné jméno.“ Zdálo se, že Westinghouse si ho převaluje na jazyku, jako by mu neustálé opakování mohlo pomoci v určení jeho původu.

Náhle povstal a vedl Paula do pracovny, jejíž stěny byly pokryty knihami. Paul si uvědomil, že v této místnosti nebyl od své první návštěvy před mnoha měsíci.

„Tesla... Tesla...“ řekl Westinghouse a procházel velkou hromadu dopisů, vyrovnanou na psacím stole. Vypadaly jako dopisy

čekající na odpověď; Paul si ani nedovedl představit, že by Westinghouse mohl nebýt s touto prací pozadu.

„Tady je!“ řekl Westinghouse s uspokojením. „Dopis od Thomase Martina. Je to vědec, a někdy i novinář. Má na starosti technický magazín *Electrical World*.“

„Ten bohužel neodebírám.“

„Škoda.“ Westinghouse podal dopis Paulovi, který pod titulní stránkou objevil další list papíru, na němž byl vyveden velmi detailní technický výkres. Paul nebyl z výkresu chytrý, pochopil jen, že je velmi komplikovaný.

Paul proletěl dopis. „Váš přítel pan Martin tvrdí, že tyto výkresy obdržel od cizího člověka jménem Nikola Tesla, který požadoval, aby byly publikovány?“

„A Martin, jehož zájem probudila odvážná povaha těchto návrhů, mě požádal, abych se na ně laskavě podíval a zjistil, zda by se podle nich dalo vyrábět.“

„Vyrábět?“

„Mládenče, jedna věc je navrhnout něco. Dokonce i Thomas Alva Edison navrhuje spoustu nesmyslů. Jiná věc ovšem je navrhnout něco, co se potom dá použít. Něco, co bude fungovat. To dělá opravdový vynálezce. Navrhuje přístroje, které se dají vyrábět.“

„A dá se podle Teslova návrhu vyrábět?“

Westinghouse si vzal dopis zpět, aniž by odpověděl. „Dal jsem to svým hochům, aby se na to podívali – je to zajímavé, to tomu vašemu duchovi musím přiznat. Ale je to rozhodně nedopečené. Chce to ještě měsíce tvrdé práce, aby se z toho vykřesalo něco, co se dá vyrábět.“

„Je v dopise Teslova adresa? Je tam něco, podle čeho bych ho našel?“

„Ne,“ odpověděl Westinghouse. „Ale je tam něco, podle čeho ho najdu já.“

Ještě jednou ukázal na výkres. „Dohodli jsme se s panem Martinem, že ty výkresy zveřejní. A Teslu požádal, aby svůj návrh veřejně předvedl, čímž by dokázal, že opravdu funguje. Martin Teslu přemluvil, aby svou práci předvedl v Americkém institutu elektroinženýrů. Což je organizace, jejíž jsem členem, jak vám již jistě došlo.“

Prezentace proběhne v New Yorku jen za pár týdnů. Bude-li Paul chtít vyprávět Teslu o jeho práci v Edisonově laboratoři, může se k Westinghouseovi připojit jako jeho host.

Potom se vrátili do laboratoře, aby probrali další věci. Paul se cítil povzbuzen. Neměl tušení, jak to celé dopadne s tajemným panem Teslou. Ale každý Edisonův nepřítel prostě musel být Westinghouseovým přítelem.

KAPITOLA 9.

Pan Tesla má něco, co by vám nechtěl ukázat

Věda by se dala popsat jako umění systematického zjednodušování –
umění rozhodovat o tom, co je výhodné vynechat.

— Karl Popper —

O tři týdny později vedl Paul George Westinghouse skrz dav proudící navečer Čtyřicátou sedmou ulicí. Westinghouse zjevně neměl New York moc v lásce. Zmatek, shon a pravděpodobně i hluk ho příliš zatěžovaly. S hrdostí se Paulovi svěřil, že už přes dva roky nebyl na Manhattanu. Pan Tesla bude muset předvést pořádnou show, aby měl Westinghouse pocit, že nepřerušil svou dobrovolnou odloučenost pro nic za nic.

Muži došli na Madison Avenue a před nimi se objevily budovy univerzity Columbia College zabírající několik bloků. Prošli přes trávník ke kostelu svatého Thomase. Paul už dlouho nebyl na půdě své alma mater. Když se teď ocitl mezi šedými kamennými deskami neoklasicistních staveb, měl pocit, jako by se vrátil zpět v čase. Prošel kolem bývalého Ústavu pro hluchoněmé. Moudří